

Aanbevelingen projectgroep “Herbezinning jeugdwerk”

Jeugdwerk; het zal ons een zorg zijn!

Inhoud

Aanbevelingen projectgroep “Herbezinning jeugdwerk”	1
Inhoud	2
1. Inleiding	3
2. Aanleiding en opdrachtschrijving	4
3. Bijbelse lijnen en integrale visie op jeugdwerk	6
3.1 Inleiding	6
3.2 Jeugdwerk als integraal onderdeel van de gemeente	6
3.3 Overdracht	6
3.4 Belang van het gezin	6
3.5 Visie	7
3.6 Integrale visie op het jeugdwerk	7
4. Ontwikkelingsfasen en leefwereld	9
4.1 Inleiding	9
4.2 Ontwikkelingsfasen	12
4.3 Leefwereld	12
4.4 Conclusie	12
5. Inventarisatie bestaande jeugdwerkactiviteiten (organogram, structuur)	14
5.1 Inleiding	14
5.2 Verschillende jeugdwerkactiviteiten	14
5.3 Overzicht deelname jeugd	15
5.4 Structuur en organisatie jeugdwerk	16
5.5 Conclusie	18
6. Sterkte-zwakte analyse	19
6.1 Inleiding	19
6.2 Resultaten	19
6.3 Gemeenteavond	20
6.4 Inventarisatie Eben Haëzer	20
6.5 Conclusie	20
7. Aanbevelingen	22
7.1 Inleiding	22
7.2 Aan de basis	22
7.3 Leren	22
7.4 Relatie	23
7.5 Identificatie	24
7.6 Organisatie en communicatie	25
8. Conclusie	26
9. Bijlagen	
9.1 Bijlagen: Jongeren vandaag	28
1.1 De maatschappij vandaag	
1.2 De kerk vandaag	
1.3 Focus op jongeren	
1.4 Focus op de gemeente	
1.5 Aandachtspunten vanuit het heden	30
9.2 Artikel van Harmen van Wijnen uit het blad Kontekstueel	32
9.3 Uitkomst enquête onder leidinggevenden	36
9.4 Brief 19 december 2008	45
9.5 Uitkomst gemeenteavond	46

1. Inleiding

Naar aanleiding van gesignaleerde knelpunten binnen het jeugdwerk heeft de Algemene Kerkenraad een commissie in het leven geroepen om het gehele jeugdwerk van de Hervormde gemeente Barneveld tegen het licht te houden. Dit rapport is een verslag van een zoektocht op welke wijze het jeugdwerk functioneert en waar zich de knelpunten bevinden, maar ook welke uitdagingen er liggen.

In hoofdstuk 2 wordt de aanleiding van dit onderzoek en de geformuleerde opdracht beschreven.

In hoofdstuk 3 worden enkele Bijbelse lijnen en de consequenties daarvan onderzocht ten aanzien van het jeugdwerk. Wij realiseren ons dat de tijd van de Bijbel en daarmee de visie op jongeren een andere was dan die van de 21^e eeuw. Dat betekent dat er altijd een vertaalslag moet worden gemaakt naar de concrete vormgeving.

Hoofdstuk 4 beschrijft de ontwikkelingsfasen en leefwereld van het kind, daarbij is gebruikt gemaakt van informatie die door de HGJB¹ is aangereikt.

Het huidige jeugdwerk is in hoofdstuk 5 in kaart gebracht. Er wordt vastgesteld dat er een veelheid aan jeugdwerk bestaat in onze gemeente en veel vormen naast elkaar opereren.

Om een goed beeld te krijgen van het jeugdwerk hebben we een grootschalig enquêteonderzoek opgezet onder de leidinggevenden van diverse vormen van jeugdwerk (zie bijlage 9.3). Aan de hand van de uitkomsten van deze enquête is een sterkte-zwakte analyse opgesteld. Ook de uitkomsten van de gemeenteavond en de gesprekken met de jongeren van Eben Haëzer zijn hierin verwerkt. Een overzicht van deze resultaten staat beschreven in hoofdstuk 6.

In hoofdstuk 7 worden aanbevelingen geformuleerd op basis van wat in voorgaande hoofdstukken beschreven is.

Hoofdstuk 8 biedt de conclusie.

¹ Hervormd-Gereformeerde JeugdBond

2. Aanleiding en opdrachtomschrijving

In onze grote gemeente wordt veel voor onze kinderen en jongeren gedaan. Het aanbod van jeugdwerk-activiteiten is omvangrijk en het aantal betrokken vrijwilligers is groot.

De organisatievorm die deels gekozen en deels ontstaan is, is wijdvertakt.

Wij zijn rijk gezegend!

Omdat wij het jeugdwerk mogen zien als een opdracht van God moeten wij ons ook telkens weer afvragen wat God van ons vraagt, wat onze jeugd nodig heeft, wat onze visie is, kijkend naar hoe ons jeugdwerk nu georganiseerd is, waar onze sterke en zwakke punten liggen.

Een aantal belangrijke vraagstukken² dienen zich ook steeds nadrukkelijker aan:

Het wordt steeds moeilijker om ook onze kerkelijke jeugd te binden en te boeien.

Richt het jeugdwerk zich vooral op het binden en boeien van de kerkelijke jeugd of richten we ons ook op de randkerkelijke jeugd?

Bij velen in de gemeente bestaat de beleving dat er een kloof is ontstaan tussen onderdelen van het jeugdwerk en de eredienst (zondag en door de week). Hoe gaan wij hiermee om?

De organisatie en coördinatie van het jeugdwerk is versnipperd en er is sprake van overlap. Kan het doelmatiger en efficiënter? Is centrale coördinatie een oplossing?

De rol van de ouders is van groot belang in de geloofsopvoeding. Met elkaar moeten wij werken aan een gemeentebreed besef dat de zorg voor onze jeugd een gezamenlijke zorg is. Dat besef is onvoldoende breed aanwezig.

Harmen van Wijnen, directeur van de HGJB, heeft in het blad Kontekstueel van november 2008 een artikel geschreven over de vraag hoe de gereformeerde belijdenis nog leeft onder de jeugd. (zie bijlage 9.2 bij dit rapport).

Deze en andere vragen waren aanleiding voor de Algemene Kerkenraad om een breed samengestelde projectgroep in te stellen.

De projectgroep dient zich te richten op een herbezinning op de inhoudelijke en organisatorische aspecten van ons jeugdwerk. Kort samengevat geldt voor de projectgroep:

Opdrachtomschrijving

Theologisch

een (hernieuwde) theologische doordenking³ van het jeugdwerk, met name waar het de geloofsoverdracht en de waarde van het gereformeerde belijden in de huidige tijd betreft.

Praktisch

- een volledige inventarisatie te geven van al het jeugdwerk in onze gemeente, opgebouwd naar doelgroep, middelen en menskracht;
- een inventarisatie te geven van de meest voorkomende knelpunten in het jeugdwerk, inclusief eventuele overlap of ontbrekende vormen van jeugdwerk;
- aan te geven of en zo ja, waar een herinrichting van het jeugdwerk nodig is.

Doelstelling

De daaraan verbonden doelstelling van de herbezinning is dat het jeugdwerk in onze gemeente:

- in staat wordt gesteld om in het verlengde van de geloofsopvoeding in de gezinnen, bij te dragen aan de geloofsopvoeding van de jongeren van de gemeente (het leven in geloof);
- in staat wordt gesteld om bij te dragen aan de overdracht van de gereformeerde fundamenten van ons geloofsleven (de leer van het geloof);

² Vraagstukken die naar voren zijn gebracht door de Jeugdraad in een brief aan de AK (19 december 2008) welke brief voor de volledigheid is opgenomen als bijlage 9.4.

³ De projectgroep heeft dit opgevat als het doordenken en formuleren welke Bijbelse richtlijnen ten grondslag dienen te liggen aan het jeugdwerk.

- in staat wordt gesteld om de jeugd van de gemeente van jongs af aan en in de verschillende levensfasen te begeleiden naar de geloofskeuze voor het doen van belijdenis en het mede verantwoordelijkheid dragen voor de gemeente;

en waarbij:

- medewerkers zo optimaal mogelijk worden ondersteund, begeleid en gemotiveerd, zowel inhoudelijk als organisatorisch;
- mensen en middelen zo optimaal mogelijk worden ingezet;
- een goede communicatiestructuur bestaat tussen de diverse vormen van jeugdwerk, zodat we als gemeente alert zijn op jongeren die dreigen af te haken en evenzeer alert zijn op rand- en buitenkerkelijke jongeren die aansluiting zoeken (bijv. via de jeugdweken).

De projectgroep is van start gegaan op 16 februari 2010 en bestond uit de volgende personen:

• projectleider	Wiebe van Leijenhorst
• jeugdambtsdragers	Wim Heij
• jeugdraad	Gerard Doest
• jeugdwerkadviseur	Els Verstoep
• zondagsschool	Marieke Vos
• jeugdevangelisatie	Berttien Bruil
• zondagse kinderoppas	Corine de Koning
• catecheseoverleg	Anneke van Maanen

3. Bijbelse lijnen en integrale visie op jeugdwerk

3.1 Inleiding

De Bijbel als het woord van God is normerend voor onze gemeente die staat in de gereformeerde traditie. Ondanks dat de Bijbel geen afgeronde visie beschrijft voor het jeugdwerk in de 21^e eeuw hebben we in het onderstaande hoofdstuk geprobeerd enkele Bijbelse lijnen te formuleren. Deze lijnen zijn samengevat in een integrale visie die als basis fungeert voor het vervolg.

3.2 Jeugdwerk als integraal onderdeel van de gemeente

Jeugdwerk vormt een belangrijk onderdeel van ons gemeente zijn. Aan de basis van de gemeente staat God die voor Zichzelf een gemeente heeft uitgekozen. Aanvankelijk sloot Hij een verbond met Abraham en zijn nakomelingen, maar na Pinksteren mogen ook niet-Joden delen in de beloften van dit verbond.

We lezen over vier pijlers van gemeente zijn in Handelingen 2 in de eerste christengemeente: Leren, sacramenten, gebed en gemeenschap. Dit alles had zijn uitwerking op de wereld om hen heen. In de Bijbel lezen we wie God is, leren we Zijn grote daden kennen en wat Hij in Christus heeft gedaan, maar ook wat Hij van ons vraagt. God vraagt van ons gehoorzaamheid in geloof, liefde en leven naar Zijn bedoelingen.

Jezus vat de geboden samen in het grote gebod om God lief te hebben boven alles en de naasten als onszelf. Het gaat om liefde tot:

- God als Vader, Zoon en Heilige Geest (hart voor de Heere)
- De gemeente als lichaam van Christus (hart voor elkaar, Zijn volgelingen)
- De wereld (hart voor de wereld).

3.3 Overdracht

Jezus geeft de opdracht mee aan Zijn discipelen dat we op weg moeten gaan, de wereld in, om de volken te onderwijzen, te dopen en te leren onderhouden wat Jezus geboden heeft, zie Mattheüs 28:19. Dit vers is omringd met beloften: Jezus heeft alle macht en zal met u zijn, totdat Hij terugkomt. Het is onze opdracht om Gods grote daden door te geven aan de jongere generatie, dit moet van generatie op generatie doorgaan (Deuteronomium 6:5-9; Psalm 78:4-7). Dit is een proces van inscherpen, herhalen en vieren, op alle plaatsen waar wij ons met de kinderen bevinden.

We lezen in de Bijbel dat de kinderen er helemaal bij horen. Als de discipelen ruzie maken over wie de belangrijkste is in het Koninkrijk van God, dan zet Jezus hun denkwijze radicaal op zijn kop. Zij moeten worden als een kind, voor kinderen is het Koninkrijk van God! Jezus neemt het kind als voorbeeld en plaatst het in het midden. De Heere Jezus neemt het voor hen op en waarschuwt de volwassenen om voor (jonge) kinderen geen struikelblok te zijn (Markus 10:14-16, Mattheüs 18:1-11). Jezus roept de kinderen bij Zich, raakt ze aan, zegent hen, omarmt hen en legt hen de handen op. Binnen de gemeenschap hebben de kinderen recht op hun eigen plek en aanpak.

‘Uit de mond van jonge kinderen en van de zuigelingen hebt U voor uzelf lof tot stand gebracht’ (Psalm 8:3; Mattheüs 21:16). De Heilige Geest heeft er geen moeite mee om kinderen te bereiken en te raken. Hij schakelt ons erbij in.

Kinderen worden uitgenodigd om vragen te stellen (Exodus 12:26; Deuteronomium 6:20; Jozua 4:6, 21), ouders hebben de opdracht om antwoorden en uitleg te geven.

3.4 Belang van het gezin

Het gezin speelt een belangrijke rol in de geloofsoverdracht. Ouders zijn de eerst verantwoordelijken voor hun eigen kinderen. Kinderen zijn ons ten zegen gegeven en zijn een erfdeel des HEEREN (Psalm 127:3). Dit betekent dat ze niet ons eigendom zijn, maar dat ze ons toevertrouwd zijn. We hebben ze ter leen ontvangen. Het gezin zien we als primaire gemeenschapsvorm, een gemeenschap der heiligen in het klein. In onze gemeente laten we de kleine kinderen van gelovige ouders dopen. Zij horen bij de gemeente, zij zijn in Christus geheiligd en kinderen delen in het verbond. De doop is hier een teken en zegel van. God is de Eerste die ons liefgehad heeft. De

ouders en de gemeente van Christus hebben de opdracht om hun kinderen te begeleiden en te onderwijzen in leer en leven als kinderen van God aan wie de beloften van God toekomen. In de Bijbel worden we voortdurend opgeroepen om de kinderen te onderwijzen. De Spreukendichter geeft 'zijn zoon' lessen in wijsheid, Godsvrucht, maar ook waarschuwingen tegen ontucht, luiheid e.d. Kinderen kunnen aan hun ouders zien wat geloven inhoudt. Hun geloof is zichtbaar in het dagelijkse leven. Dit gaat veel verder, dan alleen mooie woorden doorgeven. Aan kinderen moet een richting gewezen worden, neem ze bij de hand richting Jezus.

3.5 Visie

Wanneer we bovenstaande lijnen samenbrengen komen wij tot de volgende visie, waarbij zowel ons uitgangspunt als onze doelstelling is: de eer van God en het dienstbaar zijn in Zijn Koninkrijk:

Met kinderen op weg gaan binnen de gemeenschap van de kerk. Hen leiden en begeleiden tot volwassen discipelen met hart voor de Heere, voor elkaar en voor Zijn werk in deze wereld.

Op weg gaan, doelt op de weg achter Christus aan. Dit beeld komen we ook tegen in het boek Handelingen waar de eerste christenen genoemd worden als 'mensen van de Weg'. Het gaat om het leren kennen van Jezus Christus (Filippenzen 3:8).

De Woorden van God willen we onze kinderen leren met hoofd, hart en handen. Onze gemeente leeft bij een open Bijbel. Alleen door de Bijbel waarin God zich openbaart, krijgen we een goed beeld van wie God in Christus is en hoe we Hem mogen dienen!

hart voor de Heere

Het persoonlijk geloof in Jezus Christus vraagt om een relatie met Hem. God werkt dit door Zijn Woord en Geest. Dit wordt gevoed door gebed en Bijbellezende. Het gaat om God eren, ontmoeten en aanbidden.

hart voor elkaar

De gemeente maakt deel uit van het lichaam van Christus, waarvan Christus het Hoofd is. Het lichaam is één en mag in verbondenheid met elkaar leven, elkaar liefhebben en dienen. De gemeenschap van onze kerk is naast het gezin de eerste plaats waar kinderen de gemeenschap der heiligen kunnen beleven. Het is voor hen een liefdevolle en warme gemeenschap, een veilige plek. Het is een oefenplaats die je identiteit vorm geeft. De jeugd mag participeren in de gemeente. De gemeente biedt een leerrijke omgeving met voorbeeldfiguren en een kring van verbondenheid. Zij investeert in ontmoeting en levensstijl.

hart voor de wereld

Jezus geeft de opdracht om een boodschapper van Hem te zijn. Op deze aarde vertegenwoordigen wij Hem. We hebben een boodschap voor de wereld, die we mogen vertalen in woorden en daden. We moeten aan het werk voor en in Gods Koninkrijk. Dit kan dichtbij of ver weg.

3.6 Integrale visie op het jeugdwerk

Onze visie gaat uit naar integraal jeugdwerk. Hiermee geven we ten eerste aan dat we iedereen van 0-23 jaar op het oog hebben. Ten tweede dat onze jeugd een verantwoordelijkheid en zorg is van de hele gemeente.

De prioriteiten en doelstellingen van ons jeugdwerk zijn als volgt:

1. Het jeugdwerk heeft alleen bestaansrecht en toekomst met leidinggevendenden die zelf toegewijde christenen zijn, authentiek zijn, willen leren en identificatiefiguren zijn voor jongeren.
2. Hierbij zijn goede programma's nodig, zowel naar inhoud als naar vorm.
3. De Bijbel heeft een centrale plaats binnen het jeugdwerk.
4. Daarnaast heeft het relationele aspect van jeugdwerk prioriteit boven de activiteiten.

5. Het jeugdwerk richt zich op 0 tot 23 jarigen, waarbij wordt gekeken naar leefwereld, ontwikkeling en context.
6. Het jeugdwerk is een integraal onderdeel van de hele gemeente. Ouders zijn de eerst verantwoordelijken en daarom ook doelgroep voor coaching en toerusting.

Het jeugdwerk vindt plaats in:

- gezinnen
- kinderoppas en eredienst / gemeente
- zondagsschool
- clubs en verenigingen
- catechese
- evangelisatiewerk

Elk onderdeel van het jeugdwerk vertaalt deze integrale visie in haar **doelstellingen op haar eigen terrein.**

Conclusie:

Het hoofddoel van jeugdwerk is om in gehoorzaamheid aan God Zijn grote daden door te geven van generatie op generatie, zodat jongeren hun leven toewijden aan God en zodat in elke jongere Christus woont. 'Doorgeven en voorleven' is de taak voor ouders en gemeenteleden.

Ondanks dat de Bijbel ons geen pasklaar antwoord aanreikt hoe en op welke wijze jeugdwerk in de 21^e eeuw moet worden vormgegeven zijn er belangrijke Bijbelse lijnen vast te stellen die ook voor onze tijd relevant zijn.

4. Ontwikkelingsfasen en leefwereld

4.1 Inleiding

Ons jeugdwerk is gericht op 0-23 jarigen. Hoe wordt een kind gelovig? Door Woord en Geest geloven en belijden wij. We kunnen ook als antwoord geven: door de ontmoeting met gelovige volwassenen. De Heilige Geest gebruikt bijna altijd volwassenen om Zijn Woord aan kinderen uit te leggen en hen geestelijk te laten groeien. Volwassenen moeten daarom op de hoogte zijn hoe ze een kind het beste kunnen benaderen, wie het kind is en in welke ontwikkelingsfase en leefwereld het kind zich bevindt.

4.2 Ontwikkelingsfasen

Om onze visie en doelstellingen te bereiken zoeken we naar aansluiting bij de ontwikkelingsfasen van het kind. Elke leeftijdsgroep heeft haar specifieke kenmerken waarop we ons jeugdwerk afstemmen. Het kind maakt een bepaalde ontwikkeling door, zowel lichamelijk, psychisch als geestelijk. Als je meer inzicht hebt in de ontwikkeling van het kind, helpt het je om de juiste accenten te leggen en het kind beter te begrijpen.

In dit hoofdstuk geven we een globale indeling van de leeftijdsgroepen vanuit de algemene ontwikkelingspsychologie en welke consequentie dit heeft voor de geloofsontwikkeling. We geven een gemiddelde aan door bepaalde algemene kenmerken te noemen die de meeste kinderen met elkaar gemeen hebben. Daarbij blijven er natuurlijk onderling verschillen tussen kinderen, afhankelijk van het karakter van het kind en de omstandigheid waarin het kind zich bevindt. Wetend dat het werk van de Heilige Geest onnavolgbaar is en niet in fasen te definiëren, komen we tot de volgende indeling:

0 t/m 3 jaar baby's / peuters

Kenmerken:

- afhankelijk van ouders/verzorgenden, hechtingsproces (kind hecht zich aan ± 3 volwassenen)
- ontwikkelt basisemoties
- imiteert gedrag van opvoeders
- leren van ervaring, waarnemen
- wereld ontdekken d.m.v. zintuigen
- basis van veiligheid, de sfeer in het gezin is bepalend

Aandachtspunten voor het jeugdwerk m.b.t. geloofsontwikkeling:

Het hechtingsproces is van levensbelang voor vertrouwen in anderen en kan later ook doorwerken in de relatie naar God. Het kind is geheel afhankelijk van ouders c.q. leidinggevend. De rol van volwassenen is bepalend.

Het is beter voor het jonge kind om niet teveel wisseling van leidinggevend te hebben.

De sfeer is bepalend. Ervaart het kind liefde, veiligheid, geborgenheid en geloof?

Kinderen beleven het geloof door zingen van liederen, eenvoudige gebeden, luisteren en kijken (platen e.d.) van eenvoudige Bijbelverhalen.

Gedrag en gebaren worden nagedaan en aangeleerd.

Hoe meer zintuigen ingeschakeld worden hoe beter.

Betrek ouders erbij.

4 t/m 6 jaar kleuters

Kenmerken:

- egocentrisch, 'zelf doen'
- gewetensvorming
- veel fantasie, werkelijkheid en fantasie lopen door elkaar
- ondernemend, ontdekkend
- geen tijd- of afstandbesef
- invloed van volwassene is groot
- denken is gekoppeld aan concrete handelingen en voorwerpen

Aandachtspunten voor het jeugdwerk m.b.t. geloofsontwikkeling:

Een kind tot 5 jaar kent geen zondebesef en voelt zich niet schuldig, ook niet bij overtredingen, maar wil wel de relatie goed houden.

Vanaf ongeveer 5 jaar komt het besef van schuld en verlossing.
Geloofservaringen zijn gekoppeld aan sfeer, emotie en concrete voorwerpen.
Ze gaan voor spannende Bijbelverhalen onderstreept met concrete voorwerpen. Het inlevings- en voorstellingsvermogen is beperkt, daarom hebben ze concrete voorwerpen en voorbeelden nodig. Bijbelverhalen nooit op één lijn zetten met sprookjes, anders gaan ze deze verwarren. De 'wonderverhalen' vinden ze prachtig. Er is een groot vertrouwen en geloof in God. God kan alles (net zoals 'mijn vader is de sterkste').
Ouders, leerkrachten, leidinggevendenden spelen een grote rol. Ze nemen klakkeloos over wat zij zeggen en doen. Het kind leert veel door imitatie.
Ze gaan steeds meer zelf doen en ontdekken; spelen en knutselen vinden ze erg leuk.
Maak gebruik van de eerste woordjes die ze leren lezen op school, dat vinden ze leuk.
Het is ook goed en herkenbaar voor kinderen als de liederen en psalmen die ze op school leren ook gezongen worden in het jeugdwerk c.q. de eredienst.

7 t/m 9 jaar kinderen

Kenmerken:

- realiteitsperiode, focus ligt op de beleefde werkelijkheid
- gewoontevorming
- begin van abstract denken
- informatie als waarheid geaccepteerd
- zwart-wit denken
- in staat keuzes te maken
- minderwaardigheidsgevoelens kunnen zich ontwikkelen
- verschil in gedrag tussen jongens en meisjes
- groepsproces wordt belangrijk

Aandachtspunten voor het jeugdwerk m.b.t. geloofsontwikkeling:

Het kind leert verschil tussen feit en fictie. Ze staan open voor veel Bijbelverhalen en nemen deze van een volwassene aan als waarheid. Moraal van volwassenen die belangrijk voor hen zijn, wordt kritikloos geaccepteerd. Hun cultuur (traditie) wordt ongenueanceerd overgenomen. Zonden worden alleen gezien als ze concreet benoemd worden.
God is groot, Koning en Rechter.
Ze staan open voor rituelen en symbolen.
Bij verwerking van Bijbelverhalen kan goed gebruik worden gemaakt van drama.

10 t/m 12 jaar tweens

Kenmerken:

- leergierig, gericht op feiten
- goed geheugen
- meer abstract denken
- leren zelf nadenken over grote problemen (in de omgeving of wat ze op tv zien)
- groepsvorming: ze willen erbij horen, vrienden worden belangrijker, gevoelig voor trends.
- het kind wordt sterk beïnvloedt door zijn omgeving. Wat is stoer?
- minder spelen met speelgoed, 'beeldschermen' nemen het over
- startpunt van de puberteit, de media speelt hier sterk op in

Aandachtspunten voor het jeugdwerk m.b.t. geloofsontwikkeling:

Ze zien verband tussen geloven en doen. Het voorbeeld van hun ouders is hierin heel belangrijk. Het geloof moet in praktijk gebracht worden.
Menselijkerwijs gesproken: in deze fase besluiten ze of ze willen geloven in de God die hun ouders voorleven! Dit is dus een hele belangrijke periode. De media is zich hier ook erg van bewust, vandaar alle aandacht voor deze tweens, je kunt ze namelijk voor je inwinnen. Ze stellen inhoudelijk nog weinig kritische vragen.
Omdat tweens gericht zijn op kennis en feitjes, is deze periode uitermate geschikt voor 'inprenten' van Bijbelkennis.
De sfeer en veiligheid van de groep is belangrijk, ze willen erbij horen.

13 t/m 15 jaar tieners

Kenmerken:

- groeispurt en geslachtsrijping
- sterke focus op het eigen ik, identiteitsontwikkeling

- aanpassing aan de peer-group, ze willen niet afgaan
- spiegelen zich aan leeftijdsgenoten en fans (identificatiefiguren)
- logisch denken, ze leren plannen en ordenen
- lange termijn nog niet te overzien (hersenen groeien nog door tot 25 jaar)
- ze leven in het hier en nu en gaan voor de kick
- stellen vragen
- behoefte aan echtheid

Aandachtspunten voor het jeugdwerk m.b.t. geloofsontwikkeling:

Ze zijn op zoek naar hun identiteit. Ze hebben christenen nodig die laten zien wat christen zijn inhoudt. Goede identificatiepersonen zijn noodzakelijk. Ze hebben een klankbord van ouderen nodig om hun vragen, opkomende twijfels kwijt te kunnen en richting te ontvangen, naast hun leeftijdsgenoten (zij fungeren als spiegels).

Radicaliteit spreekt aan, evenals echtheid en eerlijkheid.

Kennis vindt alleen een weg als eerst het hart wordt aangeraakt en de tiener de relevantie ervan gaat inzien.

In hun geloof zijn ze vaak onzeker. Het kinderlijke geloof raken ze kwijt, ze gaan kritische vragen stellen over de inhoud van het geloof.

De groepsdruk is groot, ze bezwijken voor de groep ondanks hun eigen mening. Christelijke vrienden maken het makkelijker om trouw te blijven aan de kerk.

Ze hebben duidelijke kaders en structuren nodig.

16 t/m 19 jaar jongeren

Kenmerken:

- meer aandacht voor de buitenwereld
- beter in staat om vooruit te denken
- ontmoetingen zijn belangrijk: ze willen zien en gezien worden
- ze gaan in gesprek
- reflectievermogen komt op gang
- tijd van keuzes maken t.a.v. opleiding, beroep, relatie, kerk. Vaak gepaard met crisis.
- bezit met meningsvorming (houden van debat)

Aandachtspunten voor het jeugdwerk m.b.t. geloofsontwikkeling:

Er gebeurt en verandert veel in deze fase, dit geeft meestal veel onzekerheid. Er kan in deze periode eenzaamheid ontstaan. Christelijke vrienden zijn belangrijk. Ze hebben veel steun, bemoediging en persoonlijke begeleiding nodig. Ze willen gekend worden in hun gemeente.

Persoonlijke uniciteit: het gaat om mijn geloof. Wat is Gods plan met mijn leven? Keuzes worden nogal eens gemaakt op grond van ervaringen en gevoel, minder op verstand.

Ze denken rechtlijnig en zoeken bevestiging t.a.v. de keuzes die ze maken. Ze worden zich bewust van verschil in geloofsbeleving. Kijken over kerkmuren heen. Ze houden van discussie, het scherpt en vormt hen.

20 t/m 23 jaar jongvolwassenen

Kenmerken:

- groter verantwoordelijkheidsgevoel
- toleranter
- leert relativeren en nuanceren
- hun steeds grotere wereld vraagt om meningsvorming
- persoonlijke relaties belangrijker dan groepsrelaties
- groeiende focus op de ander

Aandachtspunten voor het jeugdwerk m.b.t. geloofsontwikkeling:

Er komen meer invloeden van buitenaf, hierdoor meer openheid voor andere meningen.

Het geloof kan diepere wortels krijgen. Ze participeren steeds meer in de kerk, hiervoor hebben ze ruimte nodig om te experimenteren. Grote idealen.

Ze hebben coaching en visie nodig van andere christenen.

Basisbehoefte voor alle jongeren van 0-23 jaar:

Zich geliefd voelen!

Ze hebben behoefte aan volwassenen die van hen houden, naar ze luisteren, hen advies geven, hen leiden en begeleiden op de weg achter Christus aan.

Ze hebben identificatiefiguren nodig die het Woord doorgeven en voorleven.
Dit leidt ons tot de volgende vraag die elke volwassene in onze gemeente mag beantwoorden:
Als jongeren mij ontmoeten, ontmoeten ze dan Christus in mij?

4.3 Leefwereld

Er wordt wel gesteld dat de enige constante in de leefwereld van jongeren 'verandering' is. De huidige generatie groeit in een andere tijd op dan haar ouders. De invloed van de postmoderne cultuur is overal aanwezig, ook in de kerk.

Een korte analyse

Veranderingen in onze samenleving, met name door de toegenomen welvaart en voortgaande secularisatie (postchristendom) die ook de geloofsvorming beïnvloeden:

- de technologie creëert een elektronische cultuur: beeld, geluid, licht
- informatisering + informatie-explosie mede door langere opleidingen en media
- ontzuiling van christelijk Nederland met als gevolg de-institutionalisering en de-traditionalisering: vervaging van instituut kerk en tradities
- neutrale morele en religieuze waarden; geen absolute waarheid en gezag
- fragmentarisering van de samenleving en het gezin
- andere communicatiestromen: jongeren leven in netwerken: virtuele en real-life netwerken
- globalisaties + multiculturele samenleving: de wereld wordt kleiner en toegankelijker door media en mobilisatie
- individualisering en privatisering (de christelijke waarden verschuiven naar privé domein, gevolg: ontstaan van christelijke subcultuur, kloof tussen 'wereld' en kerk wordt groter)
- hedonisme, genotscultuur, emo-cultuur, seksualisering

Gevolgen

- christenen hebben een negatief imago
- pluralisme: levensbeschouwing is een keuzeartikel geworden
- chaos en versnippering
- alles kan en alles mag
- verlangen naar authenticiteit
- relaties worden oppervlakkiger en sneller verbroken
- niet ratio, maar gevoel en ervaring zijn de norm
- jongeren experimenteren met opleidings-, beroeps- en partnerkeuzen en houden lang vast aan jeugdculturele leefvormen. Zij zien volwassenheid als een toestand die niet nastrevenswaardig is of als een levensfase waarin ze pas na hun 25ste of 30ste in terecht zullen komen.

Vanuit de sociologische gegevens wordt ons duidelijk dat de huidige cultuur veel invloed heeft op de identiteit van onze jongeren.

Jongeren hebben daardoor de volgende *waarneembare behoeften*:

- Authenticiteit: ben ik open en eerlijk? Ben jij open en eerlijk?
- Verbondenheid: waar hoor ik bij?
- Identificatiefiguren: laat me zien hoe ik kan zijn
- Betrouwbare relaties: mag ik mijzelf zijn bij jou?
- Kwaliteit: het moet wel goed zijn!
- Inhoudelijkheid + betekenis: het moet wel ergens over gaan!
- Bovennatuurlijke of spirituele ervaringen: ik wil wel wat voelen!
- Profilering: Ik durf mezelf best te presenteren!

In de omgang met jongeren zullen bovenstaande behoeften op een natuurlijk manier, maar ook op een georganiseerde manier moeten worden tegemoet gekomen. Er liggen kansen en uitdagingen voor onze kerk. Het pleit voor een *relationele benadering en een sterk inhoudelijke begeleiding*.

Jongeren zijn experimenteel en sterk in relaties. Ze zijn bezig met levensbeschouwelijke en identiteitsvragen (Wie ben ik? Waarom? Wie mag ik zijn?).

Jongeren hebben ruimte nodig voor hun vragen, twijfel en verschillen binnen de kerk. Ze willen zich liever nog niet vastleggen aan één kerk. De 'wereld' ziet de kerk als: ouderwets en saai, hypocriet, veroordelend, gericht op het maken van bekeerlingen en antihomoseksueel.

De kerk heeft ook onder onze jongeren te leiden onder een imagoverslechtering.

Er moet een vertaalslag gemaakt worden van de woordcultuur naar de beeldcultuur van de jongeren. Niet het verstandelijk verwerken van het gehoorde geeft geloofsgroei, maar het beleven van geestelijke ervaringen waarbij je als totaal mens wordt ingeschakeld.

In Barneveld merken we nog niet dat christenen een minderheid vormen, zowel in de politiek als in de maatschappij bevinden zich nog grote groepen christenen. De christelijke cultuur met haar normen en waarden is er nog te vinden. Veel mensen zijn christelijk opgevoed. De kerken van Barneveld kennen daardoor nog steeds het begrip naamchristenen. De 'wereld' kent de christelijk subcultuur alleen van karikaturen. Ook in Barneveld zet de landelijke tendens van secularisatie zich door.

Cultuur van onze jongeren binnen de gemeenschap van onze kerk:

- Kerk doe je erbij: jongeren splitsen zichzelf op in o.a. school, sport, muziek en uitgaan; kerk is ook een onderdeelje van hun leven. Gevolg: ze passen zich aan en gedragen zich als christen tijdens hun kerkelijke activiteiten en onder hun kerkelijke vrienden, maar in andere segmenten gedragen ze zich weer anders.
- Het uitgaansleven, inclusief toename van alcohol, speelt ook in Barneveld een grote rol.
- Spontane gesprekken over wat God in je leven heeft gedaan, zijn nog steeds voor velen niet vanzelfsprekend; er heerst een cultuur van schaamte en stilzwijgen over persoonlijke geloofszaken.
- Geen hechte geloofs- en gebedsgemeenschap waarbij jongeren leren van identificatiefiguren.
- Kennis van de Bijbel en geloofsleer neemt af.
- Nauwelijks meer kennis van de gereformeerde wortels van onze 'Hervormde gemeente'.
- De vriendengroepen houden de jongeren tijdens de tienerleeftijd bij de kerk.
- Jongeren kunnen geruisloos afhaken door de massaliteit van onze kerk.
- Geloofsopvoeding in gezinnen varieert van heel bewust tot nihil.
- Alle jongeren bezoeken een hervormde basisschool en protestants-christelijk voortgezet onderwijs.
- Kloof tussen kerkdienst en jeugdwerk: de verticale overdracht van algemene waarheden werkt niet meer, ze vragen om een andere methodiek.
- Verschillende soorten jongeren:
 - afhakers
 - een grote groep doet mee, door dwang van ouders of uit gewoonte
 - een groep wil bewust geloven, maar ook doorgaan met uitgaansleven etc.
 - een groep die bewust wil geloven en zich actief aansluit bij de vormen van onze kerk
 - een groep bewuste zoekers, shoppers met hang naar de evangelische beweging vanwege vrijere vormen
 - een groep die radicaal kiest voor het volgen van Jezus, bezig is met getuigenis naar buiten. Zij beloven geen trouw meer aan de kerk, maar aan Jezus.

4.4 Conclusie

Iedere leeftijd heeft zijn eigen specifieke mogelijkheden. Daar moeten we gebruik van maken en dat omzetten in concreet beleid. Onze huidige tijd kent haar eigen problematiek, maar biedt ook kansen. Omdat het niet meer vanzelfsprekend is dat jongeren betrokken blijven bij de kerk zou meer gekozen moeten worden voor een relationele benadering en een sterk inhoudelijke begeleiding van onze jongeren. Dit zou meegenomen dienen te worden in de concrete vormgeving van het toekomstige jeugdwerk.

5. Inventarisatie bestaande jeugdwerkactiviteiten (organogram, structuur)

5.1 Inleiding

Eén van de vragen in de opdrachtbeschrijving is het huidige jeugdwerk in kaart te brengen. Met behulp van de vele verzamelde gegevens wordt er in dit hoofdstuk een overzicht gepresenteerd.

5.2 Verschillende jeugdwerkactiviteiten

Onze grote Hervormde gemeente telt zo'n 2000 jongeren van 0 tot 23 jaar. Binnen de gemeente wordt veel voor hen georganiseerd. Onder verantwoordelijkheid van de Algemene Kerkenraad zijn een aantal organen van bijstand actief, die verantwoordelijk zijn voor diverse vormen van jeugdwerk. Zij opereren onderling allen zelfstandig. De activiteiten en organen worden weergegeven in figuur 1 aan het einde van deze paragraaf.

Jeugdraad

De jeugdraad is van oorsprong in het leven geroepen voor de organisatie van de jeugdclubs. In de loop van de jaren zijn de jeugdwerkactiviteiten uitgebreid naar diverse vormen van jeugdwerk. De jeugdraad heeft haar eigen beleidsplan. Aangezien de activiteiten voor de jeugd ook onder andere organen van bijstand vallen (het organogram hieronder brengt dit in beeld) kan zij niet voor het volledige jeugdwerk beleid maken, omdat dit buiten de grenzen van haar taken (of bevoegdheden) valt.

Zondagsschool

De zondagsschool is van oorsprong gericht op kinderen van 4 tot 12 jaar die van huis uit geen christelijke opvoeding ontvangen. In de praktijk bezoeken relatief veel kinderen vanuit kerkelijke meelevende ouders de zondagsschool. Ook voor hen is het belangrijk om over Gods heilsdaden te horen. Het accent ligt op het leerelement.

Jeugdevangelisatie

Binnen de evangelisatiecommissie zijn in de afgelopen jaren steeds meer jongerenactiviteiten ontstaan, zoals de jeugdweken en de kinder sing-inn. Deze activiteiten zijn gericht op rand- en buitenkerkelijken. Ook hier zien we een relatief grote deelname van jongeren van kerkelijk meelevende ouders. Verder worden er door de werkgroep Dostyolu kinder-, jongens- en meisjesclubs georganiseerd voor moslimjongeren.

Catechese

De catechese is mogelijk de oudste vorm van jeugdwerk binnen onze gemeente en valt onder de verantwoordelijkheid van de wijkkerkenraden.

Binnen de catechese heeft in de afgelopen jaren een verschuiving plaatsgevonden. Waar tot een aantal jaren geleden de catechese geconcentreerd was rondom de predikant, zijn in de afgelopen jaren meerdere vormen van catechese ingevoerd bijvoorbeeld huiscatechese en mentorcatechese (Follow_-Me_-methode). In de methodiek is een verschuiving opgetreden van het passief luisteren naar en leren van de christelijke geloofsbegrippen, naar een meer in samenspraak zoeken naar de Bijbelse boodschap en wat deze betekent in het leven van de jongeren.

Kinderoppas

Al vele jaren wordt er voor de jongste kinderen (0 tot 6 jaar) kinderoppas georganiseerd tijdens de verschillende kerkdiensten, zodat ouders samen de kerkdiensten kunnen bijwonen. De kinderoppas is geen orgaan van bijstand.

Jeugddiaconaat

Vanuit de diaconie zijn drie jeugddiakenen actief, die vanuit een beleidsplan 'jeugddiaconaat' activiteiten ontplooiën binnen het jeugdwerk, waarbij ook de gemeente betrokken wordt. Dit doen zij samen met de werkgroep Jeugddiaconaat, waarin ook enkele jongeren zijn vertegenwoordigd. De jeugddiakenen zijn ook lid van de jeugdraad.

Jeugdpastoraat

Binnen de wijkkerkenraden is er ook aandacht voor jongeren. In elke wijkkerkenraad is een jeugdouderling benoemd die met name de pastorale zorg heeft voor de jongeren binnen de eigen wijkgemeente. In de praktijk zijn de jeugdouderlingen ook betrokken bij veel organisatorische activiteiten binnen het jeugdwerk, voornamelijk de activiteiten die vanuit de jeugdraad worden georganiseerd. De jeugdouderlingen hebben zitting in de jeugdraad. Het jongerenbezoekwerk is ook gericht op pastoraat.

Geloofsofvoeding

Toerusting van ouders voor de geloofsofvoeding van hun kinderen vindt plaats in de vorm van doopcatechese, 1x in de 2 jaar huisbezoek en de laatste jaren in een aantal wijken door geloofsofvoedingskringen voor ouders.

Verder zijn er gedurende het jaar bijzondere diensten gericht op de jeugd (zondagsschooldiensten, themadiensten voor kinderen van de basisscholen en Follow Me-diensten).

LEEFTIJDGROEP	Algemene Kerkenraad								
	orgaan van bijstand								
	Jeugdraad	Zondagsschool	Evangelisatie	Catechese	Kinderoppas	Diversen	Diakonie: jeugddiaconaat	Wijkkerkenraad	
-6 jaar		zondagsschool Kerstfeestvieringen	Vakantiebijbelweken Kinderbijbelclub Dostyolu		Kinderoppas	Kinderkoor De Kleine Harp			
6-12 jaar	12 clubs kerkboekje eredienst	Kinderdienst Paasfeest	contactavond Dostyolu godsdiensonderwijs openbare scholen			Harvormde Scholen			
12-16 jaar	12+ clubs Open Jongeren Werk: Breekpunt Tienerbijbelstudiegroepen Preekbespreking 12+	STARTDAG	Vakantiebijbelweken Maidenclub Dostyolu Jongensclub Dostyolu	Tienercatechese (Follow Me) Startdienst Follow Me diensten			kerstbakjes ronddelen Zingen bij Nebo		
16-20 jaar	16+ verenigingen Bijbelstudiegroepen 17+ Preekbespreking 16+ Open Jongeren Werk: Rafiki Jongerenbezoekwerk Youth Alpha		SING - INN		Catechese 16+ Catechese 18+			Zingen bij Nebo	
20-25 jaar	Bijbelstudiegroepen 20+ retraite gemeentestage belijdeniscatechisanten				Belijdeniscatechese				
(jonge) Gezinnen								Doopcatechese Geloofsofvoeding Huisbezoek	
Diversen	Website / jeugdkrant kerkbode							jeugdpastoraat jongerenhulplijn	
1x in 2 weken									
1x in 3 weken									
1x per maand									
2x per jaar									
1x per jaar									
1x per 2 jaar									

Figuur 1

5.3 Overzicht deelname jeugd

Deelname

Onze gemeente telt zo'n 2000 leden in de leeftijd tot 23 jaar. Dat is ruim een kwart van het totale ledenbestand. De meeste van deze jongeren zijn gedoopt, ontvangen een christelijke opvoeding en worden door hun ouders gestimuleerd om deel te nemen aan de verschillende vormen van jeugdwerk.

In de leeftijd van 0 tot 12 jaar ontmoeten we vele kinderen op de kinderoppas, de zondagsschool, de jeugdclubs en de vakantiebijbelweken. Ongeveer 70% van de kinderen in deze leeftijdsklasse bezoekt één of meerdere vormen van jeugdwerk.

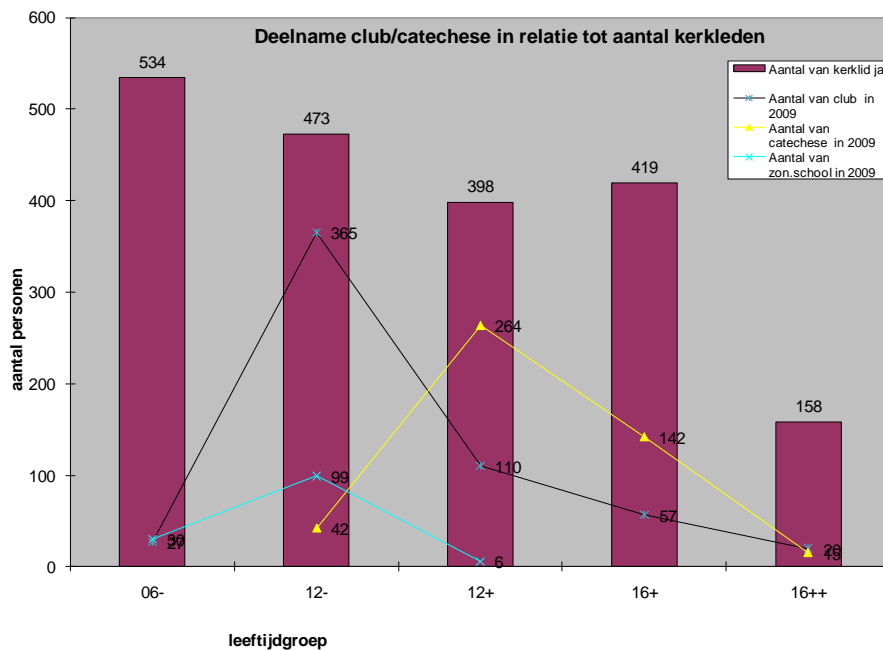
In de leeftijdsgroep van 12 tot 16 jaar zien we een verschuiving optreden. Een relatief hoog percentage (ruim 65%) van deze jongeren bezoekt de catechese. De deelname aan de jeugdclubs daalt echter naar ongeveer 25%. Daarentegen zien we wel een groeiende belangstelling en deelname aan de tienerbijbelstudiegroepen. We zien in deze leeftijdsgroep enerzijds de invloed van ouders, die hun kinderen 'motiveren' om de catechese te bezoeken, anderzijds zien we dat de

jongeren zelf keuzes gaan maken. Daarbij speelt de omgeving en de wereld waarin zij opgroeien een grote rol. De prioriteiten worden vaak als volgt gemaakt: eerst school, catechese en sportverenigingen, dan bezoek aan clubs en/of tienerbijbelstudie. Heel belangrijk hierbij is de vriendengroep waarin zij opgroeien.

In de leeftijdsklasse van 16 tot 20 jaar constateren we een sterke daling in het catechesebezoek en een verdere daling (zie figuur 2 aan het einde van deze paragraaf) in het bezoek aan de jeugdverenigingen. Binnen deze leeftijdsgroep worden de vervolgkeuzes gemaakt. We zien gelukkig veel jongeren die een persoonlijke geloofskeuze hebben gemaakt en heel gemotiveerd meedoen binnen de catechese en de jeugdverenigingen. Vaak zetten zij zich ook actief in bij de leiding van de tienerbijbelstudiegroepen, vakantiebijbelweken, Rafiki, Dabar etc. Echter een nog groter deel verliezen we uit het oog.

Van de leeftijdsgroep van 20 tot 23 jaar zien we maar een relatief klein percentage, dat actief meeleeft met de gemeente. Er zijn wel jongvolwassenen die in deze periode belijdenis van het geloof afleggen en actief meedoen met Bijbelstudiegroepen etc.

In onderstaande figuur zien we het aantal jeugdkerkleden per leeftijdscategorie (lila kleur) en de deelname aan diverse activiteiten.

Figuur 2

Overlap

In de verschillende leeftijdscategorieën constateren we dat een gedeelte van de jeugd diverse activiteiten bezoekt. Zo zien we binnen de leeftijdscategorie van 6 tot 12 jaar dat 75% van het aantal kinderen dat de zondagsschool bezoekt ook een jeugdclub bezoekt. Ook de inhoud van de programma's van deze activiteiten vertonen veel gelijkheid, zij het dat op de zondagsschool het leerelement meer aandacht krijgt en de verwerking meer gericht is op het Bijbelverhaal. Binnen de jeugdclubs is een belangrijk deel van het programma gericht op het Bijbelverhaal, maar is er ook ruim voldoende aandacht voor ontspanningsactiviteiten.

Binnen de leeftijdscategorie 12 tot 16 jaar zien we dat 80% van de jeugdclubdeelnemers ook de catechisatie bezoekt. Met de invoering van de Follow Me-methode is de tienercatechese wat meer gaan lijken op de inhoud van de jeugdclubs c.q. tienerbijbelstudies. Elke genoemde activiteit heeft aandacht voor de Bijbelse boodschap, waarbij veelal in kleine groepjes wordt verder gepraat. Het relationele aspect is voor deze activiteiten belangrijk.

In de leeftijdscategorie van 16 tot 20 jaar bezoekt 63% van de leden van jeugdverenigingen c.q.

bijbelstudiegroepen ook de catechisatie.

Het is met name een gemotiveerde groep jongeren die alle aangeboden activiteiten bezoekt.

Conclusie

Wij zijn dankbaar voor de vele jongeren die we op de vele jeugdwerk-activiteiten ontmoeten. We maken ons zorgen over de vele jongeren die we in de loop van de jaren uit het oog verliezen. Alle jongeren zijn ons een zorg?!

5.4 Structuur en organisatie jeugdwerk

Structuur

Zoals beschreven zijn er vele vormen van jeugdwerk, die vallen onder de verantwoordelijkheid van diverse organen van bijstand, wijkkerkenraden, diaconie en andere commissies. Als gevolg van de verdeelde verantwoordelijkheden functioneren de verschillende commissies vrij zelfstandig, waarbij er onvoldoende bekendheid is onder elkaar over de verschillende vormen van jeugdwerk. Hierdoor ontstaat overlap in activiteiten binnen eenzelfde leeftijdsgroep. Anderzijds constateren we dat andere doelgroepen (rand- en buitenkerkelijken) zich buiten het blikveld bevinden.

Binnen de gemeente zijn vijf jeugdouderlingen en drie jeugddiakenen actief. Zij zijn op dit moment met name betrokken bij de jeugdwerkactiviteiten die vallen onder de verantwoordelijkheid van de jeugdraad. Daarnaast is er een professionele jeugdwerkadviseur in functie, die gericht is op de jeugdwerkactiviteiten vanuit de jeugdraad en de catechese. Op dit moment is het jeugdwerk niet vertegenwoordigd in de Algemene Kerkenraad.

Vrijwilligers

Om de vele vormen van jeugdwerk goed te laten functioneren zijn honderden vrijwilligers actief. We denken daarbij aan de vele leidinggevendenden binnen de jeugdclubs en zondagsschoolafdelingen die wekelijks een avond, middag, of zondagochtend beschikbaar stellen voor de jongeren. Door de invoering van de Follow Me-methode binnen de catechese voor 12-16 jaar zijn enkele tientallen mentoren wekelijks beschikbaar. Voor de wekelijkse zondagse kinderoppas leveren enkele tientallen gemeenteleden hun bijdrage. Verder zijn er jaarlijks tientallen gemeente-leden actief voor de vakantiebijbelweken. Daarnaast zien we vrijwilligers bij de financieel ondersteunende activiteiten van het jeugdwerk, zoals bijvoorbeeld de jaarlijkse kerstkaartenactie en de oudpapiercommissie. Uit de inventarisatie kwam één groot gemeenschappelijk knelpunt naar voren, te weten de werving van vrijwilligers. We zijn dankbaar dat zoveel gemeenteleden actief hun steentje willen bijdragen binnen het jeugdwerk, maar het baart ons zorgen of we blijvend voldoende vrijwilligers kunnen werven voor de vele activiteiten.

In de huidige situatie zien we dat een groot deel van de jeugdwerkactiviteiten onder verantwoordelijkheid van de Algemene Kerkenraad valt, die de uitvoering heeft ondergebracht bij organen van bijstand en/of commissies. Iedere commissie draagt zelf zorg voor de vacaturevervulling. Zo komt het voor dat sommige gemeenteleden meerdere keren worden benaderd voor een functie binnen het jeugdwerk, terwijl andere gemeenteleden nooit worden benaderd.

Waarom haken leidinggevendenden af? Er zijn grofweg drie categorieën:

1. mensen die snel enthousiast zijn, te weinig grenzen hebben zodat het werk niet vol te houden is;
2. mensen die wel ja zeggen, maar te weinig betrokken zijn, zodat prioriteit verschuift naar het dagelijks werk i.p.v. het werk in Gods koninkrijk.
3. mensen die zich verantwoordelijk voelen, maar merken dat ze niet geschikt zijn voor deze taak. Hun gaven liggen op een ander terrein binnen de kerk.

Het is dus zaak om bij de juiste mensen de grenzen te bewaken c.q. het motivatiepeil te verhogen en gavengericht te werken.

Gelden

De belangrijkste inkomstenbronnen voor de verschillende jeugdwerkactiviteiten bestaan uit de collecten die vanuit de diaconie worden gehouden. Er worden meerdere collecten gehouden voor het jeugdwerk vallend onder de jeugdraad, voor de zondagsschoolafdelingen en voor het evangelisatiewerk. Daarnaast worden diverse financieel ondersteunende activiteiten georganiseerd, bijvoorbeeld de kerstkaartenactie, oudpapier verzamelen en verkoop van "Jeugdweek" cd's. Van de clubleden wordt er contributie gevraagd. Voor de Startdag worden sponsors benaderd. Tot en met 2012 ontvangt de jeugdraad een waarderingssubsidie van de burgerlijke gemeente voor de leden van de jeugdclub. Met ingang van 2013 wordt deze subsidie afgeschaft. Het financieel beheer van de organen van bijstand valt onder de verantwoordelijkheid van de kerkrentmeesters, terwijl de

grootste bron van inkomsten vanuit de diaconale collectes komt. Enkele organen van bijstand hebben in de afgelopen jaren te maken gehad met tekorten op de begrotingen. Als gevolg van het wegvallen van de gemeentelijke subsidie en de verminderde opbrengsten van het oud papier dreigt binnen de jeugdraad ook een tekort op de begroting te ontstaan.

Toerustingsmateriaal

Binnen de verschillende commissies worden allerlei vormen van toerustingsmateriaal gebruikt. De jeugdclubs maken al decennia lang gebruik van de HGJB-bladen, de zondagsscholen van het toerustingsmateriaal van de Zondagsscholenbond, de jeugdweken van ondersteuningsmateriaal van de HGJB, de catechese variërend van HGJB-materialen tot catecheseboekjes van 'Reflector' e.d. De kinderoppas heeft zelf een toerustingmap ontwikkeld. Deze toerustingsmaterialen zijn afgestemd op de verschillende vormen van jeugdwerk.

Communicatie

De communicatie van de jeugdwerkactiviteiten vindt grotendeels plaats door de tweewekelijkse jeugdkrant, als onderdeel van de kerkbode en via de jeugdwebsite www.hervormdbarneveld-jeugd.nl die gelinkt is aan de website www.hervormdbarneveld.nl. Verder wordt er gebruikt gemaakt van emailadressen. Bij de start van het winterwerk wordt een speciale startkrant opgenomen in de kerkbode. De jeugdweken presenteren hun programma o.a. via speciale flyers, die bij alle jongeren in de desbetreffende leeftijdscategorie worden bezorgd. Voor de startdag van het jeugdwerk wordt een speciale uitnodiging bezorgd in samenwerking met de uitnodiging voor de catechese. Verder besteden de jaarlijkse wijkbrieven aandacht aan de verschillende jeugdwerkactiviteiten. Ook staan de verschillende activiteiten vermeld in de gemeentegids.

Professioneel jeugdwerkadviseur

Sinds 2002 is er een professionele jeugdwerkadviseur in functie. De huidige jeugdwerkadviseur (Els Verstoep) is in 2006 gestart met de volgende functieomschrijving:

De jeugdwerkadviseur:

- heeft visie op het jeugdwerk van de kerk in onze huidige samenleving en is in staat deze visie om te zetten in beleid;
- signaleert ontwikkelingen in de leefomgeving van jongeren en speelt hier doeltreffend op in;
- levert als adviseur een proactieve bijdrage aan het beleid van de jeugdraad en de realisatie van haar doelstellingen;
- begeleidt en ondersteunt de vele vrijwilligers in het jeugdwerk;
- is betrokken bij de coördinatie van jeugdactiviteiten;
- doet voorstellen voor waarborging en verbetering van de kwaliteit van het jeugdwerk;
- onderhoudt contacten met instanties die werkzaam zijn op het terrein van jeugdzorg, bijvoorbeeld de burgerlijke gemeente en de HGJB.

De jeugdwerkadviseur is momenteel voor vier dagdelen per week (14,4 uur) in dienst. In de praktijk worden veel meer uren ingezet, mede als gevolg van de ontstane uitbreiding van taken, bijvoorbeeld vanuit het centrale catechese overleg (cco). Per 1 mei 2011 heeft Els aangegeven dat zij zal stoppen als professioneel jeugdwerkadviseur binnen onze gemeente.

5.5 Conclusie

Onze gemeente kent vele vormen van jeugdwerk. In de vele vormen zitten meerdere overlappingsen. Wat opvalt is dat er geen overkoepelend orgaan bestaat waar al het jeugdwerk onder ressorteert. Dit bemoeilijkt het formuleren en uitvoeren van een overkoepelend beleid. De afzonderlijke vormen van jeugdwerk functioneren als eilandjes die meer gefocust zijn op het eigen functioneren of voortbestaan dan op een gedeelde brede integrale visie.

Kijken we naar de leeftijdsopbouw dan blijkt dat vele jongeren tot 12 jaar actief zijn in het desbetreffende jeugdwerk.

Vanaf 12 jaar scoort de deelname aan catechese hoog, echter na het zestiende levensjaar daalt de deelname scherp. Voor de 20+ jongeren wordt weinig aangeboden. Zij dreigen na hun belijdenis in een gat te vallen.

6. Sterkte-zwakte analyse

6.1 Inleiding

Om een goed beeld te krijgen van de sterke en zwakte punten van de huidige jeugdwerkactiviteiten heeft een omvangrijke inventarisatie plaatsgevonden onder de leidinggeevenden. Hieronder vindt u een samenvatting van die inventarisatie. In bijlage 9.3 vindt u het enquêteformulier en de volledige uitkomst van het onderzoek per activiteit terug.

6.2 Resultaten

Het enquêteformulier bevat behalve een inventarisatie van feitelijke gegevens ook ruimte voor de leidinggeevenden om te reageren op de volgende vier items: de sterke punten, de kansen voor de komende jaren, wat we laten liggen en de bedreigingen. Het onderstaande overzicht biedt een inzichtelijke samenvatting van alle binnengekomen reacties.

Sterke punten

- veel activiteiten
- goede programma's
- veel medewerkers

Wat zijn de kansen voor de komende jaren?

- groot potentieel aan jongeren
- hen bereiken door Woord en Geest
- aansluiten bij de psychosociale ontwikkeling van het kind, bijv. kind van 9-12 jaar veel informatie aanbieden
- aanbieden van integraal jeugdwerk voor 0-23 jarigen
- ouders toerusten
- leidinggeevenden meer toerusting / coaching bieden

Wat laten we liggen?

- het bereiken van buitenkerkelijke kinderen
- relatie / aandacht voor de jeugd kan beter
- jongerenpastoraat bijv. kinderen van gescheiden ouders
- meer draagvlak en gebed creëren in gemeente, met name bij ouders
- aansluiting bij lager geschoolde jongeren
- kadervorming leidinggeevenden
- samenwerking tussen verschillende jeugdactiviteiten (eilandjescultuur)
- op verschillende plekken wordt beleid gemaakt voor jeugdwerk (jeugdraad, zondagsschool, evangelisatiecommissie, catechese, wijkkerkenraden, kinderoppas) hierdoor geen overzicht, vullen we elkaar aan en / of doen we dingen dubbel?

Wat zijn de bedreigingen?

- vacatures: werving van leidinggeevenden
- kwaliteit leidinggeevenden
- concurrentie van sport, muziek, school, uitgaansleven
- te weinig identificatiefiguren, ouderen die laten zien en voordoen hoe ze een relatie met God onderhouden, hoe je in de praktijk moet geloven
- afname aantal jongeren
- ordeprobleem
- band kerkdienst en jeugdwerk
- gezinnen met basisschoolkinderen haken af
- steeds meer jongvolwassenen 'shoppen', hun doopopvatting verandert, ze denken niet meer 'gereformeerd'

6.3 Gemeenteavond

Op 1 november 2010 heeft de commissie een gemeenteavond georganiseerd om de gemeente te informeren en om input te genereren. Velen gaven gehoor aan de uitnodiging en hebben een waardevolle bijdrage geleverd in de zoektocht van de commissie.

Wat opviel was dat de Bijbel wordt gewaardeerd als norm en als gezaghebbende bron waarin God tot ons spreekt. Focus op de Bijbel hangt samen met een besef dat God de Heilige is en dat Zijn spreken relevant is voor de actualiteit, voor het leven van mensen van vandaag. Er wordt ervaren dat de gemeente de plaats is van bevestiging, toerusting en ontmoeting en dat het de plaats is waar geloof geleefd en (uit)gedeeld wordt. Kortom, de input leverde een heroriëntatie naar de 'kerntaken' of naar het wezen van gemeente zijn op. Het gaat erom dat de kerk enerzijds 'huis van studie' is en anderzijds de gemeenschap waar oog is voor een ieder en waar iedereen er toe doet. De gemeente is de plaats waar het geloof zichtbaar wordt gemaakt en geactualiseerd in het leven van gelovigen. Een ander aspect dat naar voren kwam is dat een deel de kerkdienst enigszins bevreemdend ervaart. Diverse ouders gaven aan dat hun kinderen niet warm lopen voor de zondagse eredienst zoals die in onze kerken wordt vormgegeven. Er wordt een kloof tussen kerkdienst en jeugdwerk signaleerd.

Op de gemeenteavond is in groepjes van vier personen een piramidevorm gebouwd, waarbij de meest belangrijke bouwstenen onderaan liggen en de minst belangrijke bouwstenen de bovenste laag vormen. In figuur 3 staat de piramide afgebeeld waarin de gemeenschappelijke uitkomst van de gemeenteavond is weergegeven.

Figuur 3

6.4 Inventarisatie Eben Haëzer

Op 25 november 2010 en op 2 december 2010 heeft een afvaardiging van de commissie jongeren van de jeugdvereniging 'Eben Haëzer' om input gevraagd.

Samenvattend kunnen we zeggen dat de jongeren nieuwe media, zoals gebruik van een beamer en 'twitter', als hulpmiddel tijdens een kerkdienst wel zien zitten, maar volgens hen zit het daar niet in. Ze willen ook loyaal blijven naar ouderen toe. Het gaat hen om de boodschap, die moet duidelijk zijn. De Heilige Geest heeft zoveel te bieden. Aparte jeugddiensten hoeven niet zo nodig, als onze kerkdiensten maar praktisch, gastvrij (warm), meer uitstraling en meer aanbidding zouden hebben. Ze verlangen naar meer ruimte voor ontmoeting tussen jong en oud (spontane ontmoetingen met koffie, preekbesprekingen). Groot gemis en nadeel is wel dat ze hun onkerkelijke of randkerkelijke vrienden nu niet mee kunnen nemen naar onze kerkdiensten, want daar moet je insider voor zijn. Opvallend is dat ze op de vraag waar ze geestelijk groeien nauwelijks de kerkdiensten noemen, maar wel grootschalige, meestal bijzondere (inter)kerkelijke activiteiten zoals kamp, jeugdweek, EO-jongerendag, 'Opwekking' en dergelijke.

6.5 Conclusie

Veel gemeenteleden zijn betrokken bij het jeugdwerk. Het jeugdwerk wordt in hoge mate gewaardeerd door jong en oud. Tegelijk zijn er ook knelpunten en uitdagingen vast te stellen.

Diverse groepen jongeren blijven uit beeld. We doen weinig voor randkerkelijke en buitenkerkelijke jongeren en wat we doen lijkt weinig effect te hebben. Jeugdwerk staat ook niet los van de andere facetten van kerkenwerk, maar vormt daarvan een integraal onderdeel. Het vraagt van het geheel van de gemeente dat zij leeft bij de woorden van God en als een liefdevolle gemeenschap samen optrekt met oog en hart voor God, elkaar en de wereld om hen heen.

7. Aanbevelingen

7.1 Inleiding

Met het formuleren van aanbevelingen worden de lijnen, zoals deze verwoord zijn in de voorgaande hoofdstukken, samengebracht. Wij hebben geprobeerd om de genoemde facetten mee te nemen in het formuleren van de onderstaande aanbevelingen. We hebben de aanbevelingen ondergebracht in drie speerpunten namelijk: **leren**, **relatie** en **identificatie**.

Binnen het jeugdwerk mogen die speerpunten concreet vorm krijgen in het **doorgeven** en **voorleven**.

Daarbij is ook de juiste organisatie en communicatie van het jeugdwerk van groot belang.

7.2 Aan de basis

Er is geconstateerd dat geloofsopvoeding primair een taak van ouders is en de gezinnen belangrijke bouwstenen zijn van de gemeente en het jeugdwerk. Het is daarom belangrijk allereerst in te zetten op ondersteuning en toerusting van ouders, als een integraal onderdeel van jeugdwerk. Het formuleren van jeugdwerk kan niet los worden gezien van de geloofsopvoeding thuis.

Aanbeveling:

Het is aan te bevelen om allereerst in te zetten op ondersteuning en toerusting van ouders. Hierbij valt te denken aan:

- doopcatechese
- geloofsopvoedingskringen voor ouders met kinderen c.q. tieners
- intervisie voor ouders met kinderen in dezelfde leeftijdsfase
- Bijbelroosters / liedlijst / verwerkingen voor gezinnen in samenwerking met de scholen
- gemeente-thema-avonden
- catechese voor ouderen

7.3 Leren

Leren is een belangrijk aspect van geloven. Een discipel zijn betekent een leerling zijn van Christus. Dit leren betreft niet alleen het cognitieve aspect, maar omvat het hele mens-zijn: denken, willen, voelen/beleven en handelen (hoofd, hart en handen), gevoed door de Heilige Schrift. De kernpunten van het gereformeerd belijden zijn daarbij waardevolle bagage. Het is een uitdaging om in onze (jongeren)cultuur duidelijk te maken dat jong zijn en een discipel van Jezus zijn een geweldige combinatie is en zoveel mogelijkheden biedt.

Kennis van de Bijbel biedt houvast en is tegelijk de norm waaraan getoetst kan worden. Het woord van God is het middel waarin wij God en zijn Zoon -Jezus de Messias- ontmoeten, het is tegelijk de werkplaats van de Heilige Geest. Kennen heeft ook alles te maken met liefhebben. Wanneer het kennisniveau daalt, heeft dit negatieve consequenties voor het geheel van de gemeente. Gezien het belang van kennis is het goed om opnieuw te doordenken hoe en op welke wijze het leren concreet ingevuld kan worden binnen het geheel van de gemeente. Het is belangrijk dat daarbij wordt aangehaakt bij de leeftijd, niveau en concrete actualiteit.

Leren gebeurt niet alleen thuis in het gezin, maar vormt ook een belangrijk onderdeel van het gemeente zijn. Ouders beloven bij de doop van hun kinderen dat zij hun kinderen zullen onderwijzen en laten onderwijzen. Dit 'laten onderwijzen' verwijst naar de opdracht van de gemeente. De hele gemeente is hierdoor medeverantwoordelijk voor de opvoeding en begeleiding van de dopeling. Binnen het jeugdwerk krijgen jongeren de gelegenheid elkaar te ontmoeten rond een open Bijbel. Het is echter ook belangrijk om als jongeren en ouderen samen op te trekken en van elkaar te leren.

Aanbeveling

- Laat de gemeente voor jong en oud een plek zijn waar van elkaar geleerd kan worden. Het is goed om hiervoor meer ontmoetingsmomenten tussen jong en oud te creëren, bijvoorbeeld preekbesprekingen of andere koffie-gespreksmomenten. Jongeren geven aan dat ze behoefte hebben aan ontmoetingen met ouderen. Laat de ontmoeting vooral gecentreerd zijn rondom een open Bijbel, dat is wat ons samenbindt. We zijn samen één, dat is wat anders dan het samen in

alles eens zijn. Laten we het ook niet erg vinden dat er (interpretatie)verschillen zijn, daarmee staan we in een gereformeerde traditie.

- De vermindering van kennis van de Bijbel, het Woord van God, moet ons aan het hart gaan en daarmee als speerpunt op de agenda komen te staan. De commissie stelt daarom een integraal leertraject voor, vanaf het prille begin tot aan de grijze ouderdom. Begin op jongere leeftijd met kennisoverdracht, gericht en op niveau. Een leertraject kan al op de kinderopas worden gestart. Om ervoor te waken dat er een kloof ontstaat tussen oppas en eredienst zouden de oudste kinderen van de oppas de dienst voor een gedeelte daadwerkelijk kunnen meebeleven.
- Omdat kinderen er helemaal bij horen in de dienst is het aan te bevelen om in de ochtenddienst (in de Goede Herderkerk) een gezinsdienst te houden. Een dienst waarbij de toepassing van de preek met name gericht is op alles in en rondom het gezin. Een dienst waarbij oog is voor geloofsopvoeding en voor de leefwereld van de kinderen en jongeren. Bevorder de betrokkenheid bij de dienst (bijvoorbeeld door bijbellezing, gebed, psalm/liedkeuze, hand-out, uitdelen bij de ingang van de kerk, voorbereiding bij de preek of nabeschouwing).
- Het is aan te bevelen om tijdens de avondmaalsdiensten de basisschoolkinderen van groep 5 t/m 8 na de eerste rondgang in een zaal apart te nemen en hen de betekenis van het Heilig Avondmaal te leren.
- Vóór de puberteit staat het kind open voor kennis, het cognitieve aspect. De commissie beveelt daarom ook aan om op jongere leeftijd te beginnen met catechese. De Follow Me-methode veronderstelt dit ook. Het zou goed zijn dit te verdisconteren in beleid, bijvoorbeeld in basiscatechese.
- De leerdienst (tweede dienst) zou veel meer ingezet kunnen worden op datgene waarvoor zij in het leven is geroepen namelijk 'het leeraspect'. Het gebruik van moderne communicatiemiddelen hoeft niet geschuwd te worden. De catechismus kan wellicht aangevuld worden met onderwerpen die in deze tijd relevant zijn. Wij moeten geen antwoorden meer geven op vragen die niet meer gesteld worden, waardoor wij aan de vragen van onze tijd niet toe komen, dat is de traditie laten heersen over de Schrift en daarmee ondermijnen wij waar onze traditie voor stond: Sola Scriptura.
- Kennisoverdracht en dogma's vragen vandaag een andere methodiek dan bijvoorbeeld tien jaar geleden, zeker voor tieners en adolescenten. Ruimte voor het stellen van levensvragen is belangrijk. Jongeren leren ook van goede voorbeelden van christenen en van praktijkervaringen. Het is de uitdaging om het geloof zo aan te reiken dat zij er de relevantie van inzien. De gemeente moet voor hen een oefenplaats zijn, die je identiteit vorm geeft en waarin je weerbaar leert zijn. Jongeren worden zo voorbereid en toegerust om hun plaats in de samenleving in te nemen.
- Jongeren zoeken niet naar meer 'toeters en bellen' in de kerkdienst, maar willen aangesproken worden door de preek. Authenticiteit is daarbij een sleutelwoord. Ze zoeken naar echtheid en concrete antwoorden op hun vragen hoe je christen moet zijn. Er is een kloof ontstaan tussen het geloof met een eigen taal en het leven van de jongeren met een eigen taal. Ze lopen daardoor vast in de liturgie. Ze begrijpen weinig meer van de oude psalmberijming, terwijl ze ermee opgevoed zijn. Zij vinden soms gemakkelijker aansluiting bij de Nederlands Gereformeerde Kerk en de Doorbrekers. Dit laatste geldt ook voor gezinnen met kinderen in de basisschoolleeftijd. In verband met het voorstaande bevelen we het volgende aan:
 - Bied predikanten een structuur/vorm aan waarbij zij regelmatig feedback ontvangen en coaching krijgen n.a.v. een kerkdienst.
 - Bied jongeren een leerrijke omgeving, waarin betekenis wordt gegeven aan de geloofsinhoud voor het dagelijks leven. De inhoud van de Bijbel kan alleen relevant zijn als die inhoud vertaald wordt naar het concrete leven.
- Leg dwarsverbindingen aan tussen gezin, kerk en school t.a.v. geloofsonderricht. Met name voor de basisschoolkinderen is het relatief eenvoudig om een Bijbelrooster met verwerkingen voor thuis te maken wat aansluit bij de vertellingen op school. De predikanten zouden in de morgendiensten hierbij kunnen aansluiten. De ouderling met bijzondere opdracht voor de Hervormde scholen kan hierbij een belangrijke schakel zijn.

7.4 Relatie

De boodschap van het evangelie moet ingebed zijn in de context van relatie en verbondenheid.

Jongeren hebben volwassenen nodig die hen leiden en begeleiden als liefhebbende mensen.

Jongeren hebben vooral liefde en aandacht nodig. Zij willen gezien en gekend worden. Verbinding

tussen de generaties is nodig. In de kerk kan dat geoefend worden. Inter-generatief leren en ontmoeten gaan samen op.

Jong en oud moeten leren om met elkaar te delen wat God in je leven doet en elkaar praktisch te helpen. Alleen gericht te zijn op Jezus (Handelingen 2:46) en eensgezindheid (dit is diepe liefde tot elkaar) zijn voorwaarden om samen gemeenschap te beleven. We hebben elkaar nodig om samen op te groeien tot de volheid van Christus (Efeze 4). Het gaat om de vraag hoe we een gemeente worden waar Christus in het midden wil zijn.

Gelovige jongeren hebben ook gelovige leeftijdsgenoten nodig. Gelukkig zijn er veel jongeren in onze gemeente. Ze hebben bij diverse jeugdwerkonderdelen volop de gelegenheid om elkaar te ontmoeten. De vriendengroepen houden hen vaak vast in de gemeente.

Ontmoetingen in kleinere verbanden werken samenbindend en bevorderen het gemeente zijn.

Ontspanning mag dan ook een wezenlijk onderdeel zijn binnen het jeugdwerk.

Aanbevelingen

- Betrek jongeren zo vroeg mogelijk bij vormen van gemeente zijn, wacht niet te lang met het geven van verantwoordelijkheden en laat de gemeente het niet zo erg vinden als er 'foutjes' worden gemaakt. Geef jongeren een plaats bij de voorbereiding en evaluatie van de kerkdienst en bij het formuleren van beleid. Dit is goed voor jongeren, maar ook voor predikant en kerkenraad. Laat hen zoveel als mogelijk participeren. Geef jongeren de ruimte om aan geloven een invulling te geven die past in deze tijd, jongeren hebben aan de gemeente veel te bieden. I.p.v. dingen voor jongeren doen, moet de focus omgedraaid worden, je moet jongeren verantwoordelijkheid geven. Wanneer jongeren er wezenlijk bij horen is het goed om dit te vertalen naar concreet beleid. Te veel is jeugdwerk een zelfstandig gebeuren en opereert langs de zijlijn, zonder dat het geïntegreerd wordt binnen het geheel van het kerkenwerk.
- Creëer een omgeving (denk ook aan gebouwen) waar spontane ontmoetingen tussen jong en oud mogelijk zijn. We pleiten hierbij om niet alleen te blijven denken in structuren, maar vooral te werken aan verandering van houding, dus niet teveel energie steken in bijzaken maar juist in het consolideren van de kern. Jongeren hebben behoefte aan warmte en spontaniteit.
- Laten we vooral een biddende gemeente zijn afhankelijk van de Geest die ons ook in deze tijd wegen wil wijzen om ons gemeente zijn vorm te geven.
- Het jongerenpastoraat probeert te werken aan een relatie. Deze vorm kost veel tijd en kan uitgebouwd worden als meer mensen zich gaan inzetten. Andere vormen kunnen helpen, zoals werken met kleine groepen, buddy's, internetcommunicatie. De eerste stappen voor dit proces zijn al gezet. Het vraagt van de hele gemeente bewogenheid, liefde, gebed en volwassenen die een tijdje met jongeren oplopen. Het moet normaal zijn dat ieder lid van de gemeente zich inzet tot opbouw van de gemeente die in het Nieuwe Testament het lichaam van Christus wordt genoemd.
- Het is goed wanneer er gestreefd wordt naar ontspannende activiteiten voor alle leeftijdscategorieën. Het is belangrijk de focus niet zozeer te leggen op kwantiteit maar op kwaliteit. Durf ook het één en ander te schrappen, er wordt teveel van hetzelfde aangeboden (zie hoofdstuk 5). Differentieer op niveau, belangstelling en mogelijkheden.

7.5 Identificatie

Zowel voor het leren als het ontmoeten (relatie) hebben jongeren voorbeelden nodig van christenen die in woorden en daden naar Jezus wijzen, God centraal zetten en een Bijbelgetrouw leven voorleven vanuit een persoonlijke relatie met de Heere God (Filippenzen 3:17). Ouders zijn hierin de eerst verantwoordelijken. De gemeenteleden zijn hiernaast voor jongeren bewust of onbewust identificatiefiguren, ten positieve of ten negatieve. Jongeren kijken naar en spiegelen zich aan de mensen om hen heen. Dit vraagt bereidheid, openheid en echtheid (authenticiteit) van ouderen om hun levenservaring te delen met jongeren. Dit doet een appel op volwassenen in de kerk om aansprekend en aanspreekbaar aanwezig te zijn voor jongeren. Leidinggevend in het jeugdwerk werken ook als identificatiefiguren. Deze tijd vraagt om jeugdwerkers die niet zozeer 'doen', maar er 'zijn' voor jongeren. De kerk is de plaats waar het geloof zichtbaar wordt gemaakt (geactualiseerd) in het leven van gelovigen. We zullen ons moeten realiseren als kerk dat onze houding een belangrijke factor is in de keuze die jongeren maken t.a.v. kerk en geloof.

Aanbevelingen

- Als we de invulling van de zondag rond de erediensten laten zoals het is, zal het proces van overschrijven naar andere kerken onder gezinnen zich versneld voortzetten. Tevens zullen er

jongeren geruisloos afhaken. We hebben hierin een grote verantwoordelijkheid. Onze aanbeveling is om samen hard te werken aan kernversterking en ons daarbij te richten op vragen als: Wat bindt ons? Wat trekt aan?

Geef geen prioriteit aan het afbakenen van de grenzen, maar richt je op de kern (wat is onze identiteit?) en versterk de kern. Geef ruimte om te differentiëren, ook in kerkdiensten.

- Laat zien hoe een discipel leeft en leer hen om anderen tot discipel te maken. Dit is te concretiseren in bijvoorbeeld 1-3 jaar discipelschapstraining inclusief stage of buddyvorming.

7.6 Organisatie en communicatie

Om het kerkenwerk goed te kunnen laten verlopen is een goede structuur onontbeerlijk. Organisatie, structuren en vormen zijn nooit een doel op zich maar middelen om gewenste doelen te bereiken. Kerkenwerk wordt voor het overgrote deel ingevuld door vrijwilligers en is voor haar financiële middelen in hoge mate afhankelijk van haar leden. Mede omdat onze gemeente onder de categorie `grote gemeente` valt, is een goede communicatie essentieel. Communicatie staat aan de basis van iedere interactie en een goed communicatieplan kan een waardevolle bijdrage leveren aan eenheid van de gemeente en aan goede onderlinge contacten.

Aanbevelingen

- We bevelen aan om een goed vrijwilligersbeleid te hanteren volgens het principe: 5xB, oftewel Binnenhalen, Begeleiden, Belonen, Behouden, Beëindigen. Deze aanbeveling sluit aan bij hoofdstuk 8.8.1 tot en met 8.8.3. van het beleidsplan van de Algemene Kerkenraad 2010-2013. Het is echter wel zaak om dit beleid (nog) stringenter uit te voeren. We onderstrepen de aanbeveling in 8.8.3. dat we niet allereerst vacaturegericht moeten zijn, maar gavengericht. Niet iedereen heeft gaven gekregen om catechese of club te geven of met baby's om te gaan. Ouderlingen hebben een belangrijke taak in het werven van leidinggevenden. Zij zijn de schakel tussen de gemeente en het centrale jeugdorgaan. Het participeren van gemeenteleden binnen het geheel van het kerkenwerk zou een vast onderwerp op de agenda moeten zijn bij het huisbezoek.
- Coaching en toerusting van leidinggevenden zijn noodzakelijk en ook kadervorming is belangrijk. Creëer daar ruimte voor en blijf investeren in mensen. Aangezien hun tijd beperkt is, zullen we moeten zoeken naar een kwalitatieve tijdsinvestering en gebruik moeten maken van de moderne media. Passende vormen zouden kunnen zijn: één jaar discipelschapstraining of studieBijbelkringen (met nadruk op Bijbel lezen, bidden, delen en doen).
Mogelijkheden voor toerusting:
 - De HGJB basis- en verdiepingscursussen
 - De jeugdwerkadviseur die jaarlijks gerichte toerusting voor kinder-, tiener- en jongerenleidinggevenden geeft
 - Inzet van moderne media (bijv. toerusting per email, internet, website, per MP-3 / 4 speler, dvd).
- Om invulling te geven aan de opdracht het jeugdwerk vanuit een integrale visie te benaderen, stelt de projectgroep voor om een permanente beleidscommissie jeugdwerk in het leven te roepen waaronder alle vormen van jeugdwerk vallen.

Deze beleidscommissie zou er als volgt uit kunnen zien:

- Voorzitter: Jeugdambstrager met bijzondere opdracht "Jeugdwerk totaal", die lid is van de Algemene Kerkenraad
- Vertegenwoordigers van: Kinderoppas
Catechese
Clubs en verenigingen
Zondagsschool
Jeugdevangelisatie
Jeugdouderlingen
Jeugddiakenen
- Jeugdwerkadviseur

De huidige onderdelen blijven verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid. Hierbij dient kritisch gekeken te worden naar de organisatiestructuur.

- Het college van kerkrentmeesters en de diaconie zoeken in samenwerking met het toekomstige beleidsorgaan jeugdwerk naar een structurele oplossing voor de financiering van de jeugdwerkactiviteiten.
- Als gevolg van de vele jeugdwerkactiviteiten, vallend onder verschillende jeugdwerkcommissies is ook de communicatie divers georganiseerd. De projectgroep stelt voor om vanuit de nieuw te vormen beleidscommissie jeugdwerk een communicatieplan op te stellen, waarin de communicatie naar de jongeren en naar de gemeenteleden wordt opgenomen.
- De rol van ICT zal alleen maar toenemen. De ICT en de geïntegreerde aanpak daarvan zal een aparte portefeuille moeten zijn van de nieuw te vormen beleidscommissie. De verantwoordelijke(n) in de commissie op het terrein van de ICT zullen een plan moeten maken voor een geïntegreerde aanpak van ICT. In dat plan dienen onder meer de volgende zaken aan de orde te komen: Voor welke doelen wordt ICT ingezet, (informatieverstrekking, ideeënbus, planning, agenda's etc.), welke websites, welke blogs, uniforme vormgeving, wel/geen forum, twitter, wie host de site. Het is ook van belang om te beschrijven aan welke (gedrags- en gebruik)regels men zich dient te houden.
- Om een goede invulling te geven aan de invoering en uitvoering van de integrale visie van het jeugdwerk zoals we dat voor ogen hebben, is een vervulling van de vacature van jeugdwerkadviseur dringend noodzakelijk. Als gevolg van de uitbreiding van het werkveld is de hoogte van het huidige contract hiervoor onvoldoende en stelt de projectgroep voor om een dienstverband van minimaal acht dagdelen open te stellen. Vanuit de diaconie, jeugdraad en kerkrentmeesters worden voorbereidingen getroffen voor een diaconaal jeugdproject, te weten het jeugdthonk. De projectgroep adviseert om de nieuwe jeugdwerkadviseur hier minimaal voor 4 uur per week in te zetten.
- In het rapport "Eenheid en Verscheidenheid" wordt een pleidooi gehouden voor een meer wijkgerichte aanpak ter bevordering van het gemeente zijn binnen de diverse wijkgemeenten. Hierbij wordt het jeugdwerk genoemd als al een wijkgerichte activiteit. Om hier meer inhoud aan te geven stelt de werkgroep voor om de betrokkenheid van de wijkkerkenraden te vergroten.
- De verschillende vormen van jeugdwerk zijn tevreden met de diversiteit in het toerustingsmateriaal. De projectgroep stelt dan ook voor om het huidig beleid met betrekking tot het toerustingsmateriaal per jeugdsoort te handhaven.

8. Conclusie

Wij kunnen als commissie vaststellen dat jeugdwerk een integraal onderdeel is/moet zijn van ons gehele gemeentewerk. Een visie verwoorden ten aanzien van jeugdwerk heeft implicaties voor het totaal van de gemeente. Wanneer deze visie niet wordt ingebed in het totaal van gemeente zijn, loopt jeugdwerk het risico steeds losser van de gemeente te komen te staan en dreigen jongeren buiten de 'gemeentebuit' te vallen. Beleid formuleren voor jeugdwerk heeft implicaties voor de gemeente in zijn totaliteit. We constateren dat geloofsopvoeding primair een taak van ouders is en volwassenen identificatiefiguren zijn. Daarmee raakt jeugdwerk ons allen.

De gemeente is een lerende gemeente. Rondom een open Bijbel leren jong en oud Gods woorden te doen, te overpeinzen, te gedenken en te vieren. Op deze manier is de gemeente een gemeenschap waar men leert leven uit Gods beloften en geboden en deze in onderlinge ontmoeting vorm en inhoud leert geven. Van de gemeente, die Paulus het lichaam van Christus noemt, maken jong en oud deel uit. En zoals het lichaam één is in al zijn verscheidenheid, zo mag er ook sprake zijn van verscheidenheid binnen het geheel van de gemeente. Het is daarom goed om in alle verscheidenheid, de verschillende vormen van jeugdwerk onder één centraal orgaan te laten vallen. Dit centrale orgaan kan op haar beurt kaders formuleren voor een integraal jeugdbeleidsplan. Dit beleid kan, indien nodig op wijkniveau, geconcretiseerd worden. Iedere wijk heeft immers zijn eigen demografische opbouw en 'kleur'. Indien gewenst kan iedere wijk op haar beurt ook een orgaan van bijstand ten aanzien van het jeugdwerk in het leven roepen. Een jeugdwerkadviseur zou hierbij een belangrijke rol kunnen vervullen door het opstellen een jeugdbeleidsplan en in de formulering van de concrete vertaling ervan.

Juist de permanente beleidscommissie kan worden ingezet om uitvoering te gaan geven aan dit rapport. Een jongere laten deelnemen aan het uitvoeringstraject door de beleidscommissie is zeker aan te bevelen.

Laten we vooral een biddende gemeente zijn afhankelijk van Gods Geest die ons ook in deze tijd wegen wil wijzen om ons gemeente zijn en daarin ook ons jeugdwerk vorm te geven.

9. Bijlagen

9.1 Bijlage: Jongeren vandaag

Overgenomen uit het beleidsplan van de HGJB 2011- 2014 ('Leer me leven')

1.1 De maatschappij vandaag

Als je kijkt naar de maatschappij vandaag, zie je een breed palet aan ontwikkelingen. Belangrijke tendensen die de mensen thuis direct raken, zijn de toename van de verstedelijking, de vergrijzing en de economische crisis. Er is sprake van een enorme groei van de rol van de (digitale) media en de informatiestroom die daarbij hoort. Er vindt een verschuiving plaats van nieuws op papier naar nieuws via de mail of de telefoon. Gebeurtenissen over de hele wereld liggen à la minute op de huiskamertafel: de toenemende macht van China, de groeiende kloof tussen Noord en Zuid, de spanning in het MiddenOosten of een kelderende economie. De wereld lijkt steeds kleiner te worden. De digitale wereld biedt veel mensen ook kansen. Het is een eenvoudig toegankelijk platform. Via sociale netwerken op internet Hyves, Facebook, LinkedIn – kan iedereen zijn contacten onderhouden, gebeurtenissen met elkaar delen en meningen uitwisselen. Het is ook een vrijplaats om over van alles en nog wat iets te vinden en dat te uiten, een tendens die zich niet tot de digitale wereld beperkt. Soms wordt het recht van vrijheid van meningsuiting voor het karretje van het eigen gelijk gespannen. De standpunten in politiek en religie, ook tussen politiek en religie, verhardten zich. Binnen deze maatschappij stelt de mens van vandaag zijn leven zelf samen. Daarbij heeft hij heel veel keuzemogelijkheden. Aansluiting bij een groep is lang niet meer zo eenduidig als voorheen. Een instituut, zoals een politieke partij of een kerk, is niet een leven lang leidend als het gaat om vragen rond zingeving, identiteit, gemeenschap en afkomst. Er is sprake van een pickandchoose mentaliteit. Mensen in deze samenleving kiezen al naar gelang hun behoeften en gevoel voor verschillende netwerken. Ze leven in wisselende verbanden met ieder een eigen set aan normen en waarden en kiezen daarbinnen wat ze nodig hebben. In dat licht krijgt ook spiritualiteit een plek in het leven van mensen, of ze nu christen zijn of niet. Spiritualiteit vandaag is sterk gericht op zelfontplooiing en het je goed voelen, waarbij je je laat voeden door verschillende bronnen, de Bijbel, de Koran of die van andere religieuze richtingen (zie Robert Doornenbal, 'Nieuwe Spiritualiteit', in: CV Koers 11/2009).

1.2 De kerk vandaag

De verbinding tussen het christelijk geloof, de kerk en al die netwerken waarbinnen mensen zich bewegen is dus niet zomaar gelegd. Dat is op zichzelf niet nieuw. We staan immers in een gebroken schepping. Spanning en tegenstellingen tussen geloof en leven zijn na de zondeval een gegeven. Deze gebrokenheid en de spanning die daaruit voortvloeit, zien we ook vandaag de dag terug. Er tekent zich de laatste jaren een tendens af dat kerken minder verankerd zijn in de samenleving en meer gemeenschappen op zichzelf zijn geworden, die minder verbonden zijn met andere netwerken. Dit is ook merkbaar bij kerkleden. Het christelijk geloof is één van de instrumenten in het zoeken naar antwoorden op levensvragen. Voor kerkleden is het niet meer vanzelfsprekend om in die zoektocht in de eerste plaats of uiteindelijk te rade te gaan bij de Bijbel en/of binnen de kerkelijke gemeente. De kerk is één van de vele netwerken waarbinnen mensen, christen of niet, zich kunnen begeven. Deze ontwikkeling is een gevolg van de voortgaande secularisatie. De kerk brokkelt als bastion van binnenuit af. Kerkelijke gemeentes zijn op hun beurt verlegen met een positie waarin ze één van de vele opties zijn geworden, waarbij vaak de blik naar binnen wordt gekeerd in een poging het bastion te beschermen. Interne vraagstukken rond leef- en leergewoontes in liturgie, prediking, catechese en pastoraat dreigen doelen op zichzelf te worden. Vragen rondom de betekenis van de identiteit van een christen in het dagelijks bestaan dringen naar de achtergrond. Aan de ene kant zien we als HGJB dat kerkleden met de vragen uit hun dagelijkse leven geen aansluiting meer weten te maken met geloof en kerk. Aan de andere kant zien we dat kerken geen antwoorden meer weten te bieden. Eén van de meest in het oog springende gevolgen, is de scheiding tussen leer en leven. De kerk gaat over de kerkelijke leer en levensstijl; het dagelijks leven de manier waarop we de dingen doen, oftewel cultuur heeft zijn eigen leer en levensstijl, maar wat die twee met elkaar te maken hebben, is niet duidelijk. Pickandchoose is ook binnen de gemeente gewoon geworden. Trouw zijn aan een gemeente en als gemeenteleden aan elkaar, staat op de

tocht. Je zoekt een kerk die bij je past of pikt binnen de gemeente de krenten uit de pap die jou passen.

1.3 Focus op jongeren

In deze omgeving groeien jongeren op. Ze weten als geen ander zich in de digitale wereld te bewegen en shoppen hun informatie bij elkaar. Daarbij kijken ze vanuit een geprogrammeerde 'wat heb ik er aan en wat kan ik ermee' houding.

Ze zijn vroeg mondig en getraind in een goede performance. Tegelijk zijn ze laat volwassen en stellen ze verantwoordelijkheden zo lang mogelijk uit.

De verwachtingen van hun ouders zijn hoog gespannen als het om hun ontplooiing gaat. Daarbij hebben veel jongeren te maken met drukbezette ouders die weinig weten van hun dagelijks reilen en zeilen. In toenemende mate groeien ze op in gebroken gezinnen. Door de constante informatiestroom hebben jongeren zich ontwikkeld tot ware 'agents of change'. Ze passen zich bewust gecontroleerd aan bij de behoeften van de ander. Er is daarnaast een (on)bewust verlangen naar rust, structuur, naar authenticiteit en harmonie, ook in geloofsopzicht.

Samengevat kunnen we de jongeren AD 2010 typeren als:

- Generatie Einstein: Snel, slim en sociaal.
- SEARCH – tocht: stabiliteit, evenwicht, achievement, regels, collectiviteit en harmonie.
- Ouders met hoge verwachting en inschatting van ontwikkeling.
- Onzekerheid en (faal) angst rondom gebroken relaties.
- Me, myself and I – mentaliteit (Wat ik geloof, voel of ervaar is bepalend).

Staan in de huidige cultuur is bepalend voor de manier waarop jongeren omgaan met geloof. De HGJB ziet vanuit haar werk met jongeren verschillende tendensen:

- Kinderen moeten op steeds jongere leeftijd keuzes maken, ook op geloofsgebied: wel of niet zondag voetballen, geloven in schepping of evolutie, wel of niet Harry Potter lezen.
- Geloof en geloofstradities zijn in de dagelijkse leefwereld van kinderen (op school, op straat, in vrije tijd) steeds minder vanzelfsprekend aanwezig.
- Binnen het gezin is de geloofsopvoeding en het geloofsgesprek kwetsbaar geworden door de drukte en hectiek van het bestaan en door gebrek aan kennis of instrumenten bij ouders.
- De denk- en leefwereld van een tiener is voortdurend in beweging. Ze gaan ontdekken wie ze zelf zijn en willen in hun eigenheid erkend worden. De kerk is voor veel tieners daarbij uit beeld. Ze zijn heel kritisch over wat de kerk hen oplevert en zoeken hun identificatiefiguren steeds meer onder leeftijdgenoten. Tegelijk is er een grote behoefte aan intimiteit (samen bidden, pastorale contacten, etcetera).
- Jongeren schipperen in het proces van een eigen plek innemen nog voortdurend tussen 'afhankelijkheid' en 'onafhankelijkheid', tussen 'eigenheid' en 'willen horen bij de groep', tussen 'subcultuur' en 'eenheid van leven'. In hun dagelijks leven wordt de vaardigheid om hun geloofsidentiteit vast te houden en concreet te maken op de proef gesteld.
- Jongvolwassenen zitten in een levensfase met veel mobiliteit: eerste werkervaringen, afronden van de studie, op weg naar een eigen huishouden en het vinden van een eigen plek in de gemeente. Ze vallen wat tussen servet en tafellaken, terwijl in deze levensfase vragen over wat geloof nu echt betekent aan de orde van de dag zijn. Het fundament voor het doorgeven van geloof in leer en leven aan de volgende generatie wordt gelegd.

In welke levensfase jongeren zich ook bevinden, of ze nu christelijk zijn of niet, kerkelijk betrokken of niet, voor allen geldt dat geloof niet meer automatisch is ingebed in een gemeenschap, laat staan in een instituut als de kerk. Als kinderen van de tijd richten jongeren, net als hun ouders, hun geloof en hun leven zo in dat ze zich er wel bij voelen en zichzelf kunnen ontplooien.

De HGJB ziet bij de jongeren met wie ze werkt deze ontwikkeling terug in een afnemende invloed van de kerk, afnemende kennis van God en de Bijbel. Jongeren koppelen in toenemende mate hun levensstijl gewoonweg niet meer aan hun geloof. Geloof is één van de onderdelen van hun levensstijl geworden. Er is sprake van een dualistische levenshouding onder jongeren, met een manier van leven binnen de kerk en een manier van leven daarbuiten. De beweging van binnenuit, van geloof naar leven, is allerminst vanzelfsprekend. Daarbij zijn jongeren moeilijk te enthousiasmeren voor een verhaal dat minder eenvoudig te consumeren is.

1.4 Focus op de gemeente

De HGJB doet haar werk voor jongeren samen met en voor de kring van verbondenheid die jongeren gegeven is: de gemeente. Dit krijgt gestalte op verschillende plekken en met verschillende mensen die ieder in hun eigen rol in het jeugdwerk op vragen, knelpunten en behoeften stuiten. De HGJB constateert vanuit dit deel van haar werkveld de volgende ontwikkelingen:

- Veel opvoeders tobben met de vraag: 'Hoe houd ik mijn kinderen in de kerk?' Soms lijkt het erop dat de relevantie van het opgenomen zijn in een geloofsgemeenschap (de plaatselijke christelijke gemeente) niet herkend wordt door hun kinderen. Vaak hebben opvoeders daar ook zelf moeite mee. Voor veel opvoeders gaan hun vragen nog een stap verder dan de relatie tot de gemeente en missen ze de instrumenten en vaardigheden om geloofsinhoud en geloofsidentiteit in de opvoeding naar hun kinderen te verwoorden.
- Veel gemeenten hebben een trouwe groep van actieve leidinggevendenden binnen het jeugdwerk. Ze zetten zich met hart en ziel in om een groep kinderen, tieners of jongeren te begeleiden in hun geloofsontwikkeling. Tegelijk staat dit vrijwilligerswerk onder druk: er is weinig tijd voor voorbereiding en het is soms lastig om werkvormen te vinden die de diversiteit aan jongeren binnen de gemeente dekt, waardoor een deel van de jongeren afhaakt. Gebrek aan tijd leidt vaak tot gebrek aan toerusting van de leidinggevendenden en het doordenken van de plek van het jeugdwerk in de gemeente. De motivatie en inspiratie bij leidinggevendenden droogt soms op.
- Catechese in de gemeente is een vak. Predikanten zijn niet automatisch catecheten, gemeenteleden evenmin. Er is toerusting nodig om dit essentiële onderdeel van de gemeente te kunnen uitvoeren. Het curriculum van de catechese is heel belangrijk, omdat tieners en jongeren van de gemeente hier de volle inhoud van het christelijk geloof in relatie tot de gereformeerde identiteit – leren kennen. In de praktijk blijkt voor veel catecheten hoe ingewikkeld het is om jongeren met verschillende instapniveaus (geloofsmatig en intellectueel) in de geloofsoopvoeding te begeleiden en tot hun recht te laten komen. Er is vaak weinig afstemming met de andere vormen van jeugdwerk.
- De positie van de predikant in het gemeentebrede werk van de HGJB, is duidelijk merken zichtbaar. Tegelijk is deze positie niet onbesproken. De verwachtingen zijn hooggespannen, mede door de huidige structuren (en ambtsopvatting) in onze gemeenten. Voor veel kinderen, tieners en jongeren is de relevantie van de prediking in en liturgie van de eredienst een punt van discussie. De spanningsboog van bekering én heiliging en ook de relevantie voor hun eigen (dagelijks) leven worden vaak gemist, waardoor de prediking passief wordt ontvangen. Kinderen, tieners en jongeren worden te vaak 'bankzitters'.
- In veel gemeenten is de plek van 'missionaire werkers' in het jeugdwerk nog het minst omschreven. Daarmee ontbreekt een stuk toerusting van jongeren om hen voor te leven hoe zij present kunnen zijn als christen in de huidige cultuur en maatschappij. Er is ook vaak geen netwerk om jongeren van buiten de kerkelijke gemeenschap, die op een zoektocht naar geloof de kerk binnenkomen, op te vangen en vast te houden.
- Veel gemeenten in het achterland van de HGJB hebben een jeugdambtsdrager. De invulling van zijn positie in de gemeente is vaak niet eenduidig. Veel van hen vragen zich af voor welke specifieke taak ze geroepen zijn en 'zwemmen' in de vele organisatorische taken in het jeugdwerk. Soms kunnen jeugdambtsdragers in de kerkenraad alleen komen te staan in het behartigen van de belangen van jongeren.
- De inrichting van de jeugdraad verschilt sterk per gemeente. Soms is het een orgaan waar organisatorisch afstemming plaatsvindt, soms is het een orgaan waar beleid voor het totale jeugdwerk wordt ontwikkeld. In veel gemeenten geldt er rond de jeugdraad een verplicht systeem van afvaardiging: ieder onderdeel moet vertegenwoordigd zijn.

1.5 Aandachtspunten vanuit het heden

De trends van vandaag de dag binnen maatschappij, binnen de kerk en specifiek de ontwikkelingen die de HGJB in het werkveld bij jongeren en de gemeenten tegenkomt, leveren belangrijke aandachtspunten op voor de HGJB om haar missie, jongeren toe te rusten om als christen voor Gods aangezicht te leven, vorm te geven. De HGJB wil zich in haar werk verhouden tot:

- de zich snel veranderende maatschappij en de daarbij behorende vragen en dilemma's
- de groeiende rol van de digitale media in het leven van jongeren en gemeente
- de nieuwe spiritualiteit: feelgood geloof met een focus op zelfontplooiing en met pluriformiteit in bronnen
- de positie van de kerk als één van vele netwerken in een netwerksamenleving

- de pickandchoose mentaliteit in de samenleving bij het vinden van antwoorden op levensvragen en het kiezen van een levensstijl
- het gebrek aan verbinding tussen leer en leven vanuit de kerk en tussen leven en leer door leden van de kerk
- het feit dat jongeren vroeg veel moeten kiezen waarbij geloof en traditie niet meer vanzelfsprekend als voorbeelden aanwezig zijn
- de druk waaronder geloofsopvoeding – kennis van God, kennis van de traditie, kennis van de betekenis van geloof en traditie in gezinnen en gemeenten staat
- het gebrek aan relevantie van de kerk als gemeenschap van gelovigen voor jongeren
- het gebrek aan tijd voor vrijwilligerswerk binnen, toerusting voor en doordenking van integraal jeugdwerk in de gemeente

Door zich bewust te zijn van deze context wil de HGJB haar missie vormgeven op een manier die relevant is voor jongeren en gemeenten vandaag. In deze snel veranderende en dynamische omgeving hebben jongeren plaatsen nodig waarin ze op adem kunnen komen, gevoed worden en gemeenschap kunnen ervaren. Een geloofsgemeenschap die hen ondersteunt in hun ontwikkeling en de vorming van hun identiteit. Gelijktijdig hebben jongeren een gemeenschap nodig die hen helpt bij het staan in de cultuur. Daarom staat de HGJB een visie voor ogen die gevat is in de sleutelwoorden:

9.2 Artikel van Harmen van Wijnen uit het blad Kontekstueel, met bijbehorende reacties

november 2008 (23e jaargang nr.1)

Het einde in zicht?

Het implosiegevaar van de rijke gereformeerde traditie voor jongeren....

drs. H.J. van Wijnen

Wie momenteel zijn ogen en oren binnen gemeenten en kerken - die staan in het gereformeerd belijden - goed open houdt, moet het wel zijn opgevallen. De levensvatbaarheid van de gereformeerde traditie onder jongeren is niet vanzelfsprekend. Het doorgeven van de erfenis van het gereformeerde belijden aan jongeren staat zwaar onder druk. In dit artikel wordt een analyse gegeven van de huidige situatie. Een waarschuwing vooraf. Dit wordt een somber artikel voor hen die de gereformeerde traditie liefhebben. Omdat we het gewoon niet mooier kunnen maken dan het is. Toch worden aan het einde ook enkele lichtpuntjes beschreven.

Laten we beginnen met een tweetal waarnemingen. Dan zal het direct duidelijk zijn wat er aan de hand is.

In een interne bezinning bij de HGJB over de identiteit van de organisatie en de manier waarop we deze identiteit in ons werk concreet maken, werd de vraag gesteld of we het begrip gereformeerd nog wel moeten gebruiken onder jongeren. Deze opmerking was zeker niet bedoeld als een recalcitrante actie van een van het rechte pad afgedwaalde jongerenwerker. Nee deze vraag werd serieus gesteld. Niet eens om de theologische inhoud van de gereformeerde traditie ter discussie te stellen, maar wel de beeldvorming ervan. Het woord gereformeerd roept onder (sommige) jongeren het beeld op van 'niet boeiend', 'strak en saai' en 'discussies over vormen en wat wel en niet mag'. Er is dus sprake van een imagoprobleem van de gereformeerde traditie.

Een tweede waarneming. De laatste jaren lijkt het wel of er een hype aan het ontstaan is onder jongeren om zich te laten overdopen. Of zoals ze het zelf zeggen: laten dopen door onderdompeling. Vanuit een diepe oprechte overtuiging worden deze stappen onderbouwd. Hierbij speelt de eigen ervaring een belangrijke rol: 'ik ervaar dat ik dit moet doen'. Het feit dat men zelf als kind is gedoopt, is dan ook geen argument meer. Dat God als eerste heeft gesproken in ons leven, daaraan wordt minder waarde gehecht. Over kinderdoop en volwassendoop is natuurlijk inhoudelijk veel meer te zeggen en dat gebeurt dan ook in de diverse gesprekken die we hebben met deze jongeren. Maar uit deze waarneming blijkt dat de gereformeerde noties van 'Gods trouw' en 'Gods beloften door de generaties heen' en 'God die als eerste sprak aan het begin van ons leven', blijkbaar niet meer vanzelfsprekend zijn. Er is dus sprake ook van een geloofsinhoudprobleem van de gereformeerde traditie.

Vervreemding

'Onze' jongeren zijn de afgelopen decennia in een rap tempo vervreemd geraakt van de inhoud van het gereformeerde belijden. Twee jaar geleden is er binnen de HGJB een onderzoek uitgevoerd onder een aantal betrokken hervormd-gereformeerde jongeren naar hun relatie met het gereformeerd belijden.¹ Het onderzoek richtte zich concreet op het 'functioneren' van de gereformeerde belijdenisgeschriften. Eén van de belangrijkste conclusies was dat de inhoud van deze belijdenissen nauwelijks bekend is. Nu is het gereformeerd belijden natuurlijk meer dan het hebben van kennis van de drie formulieren van enigheid. Maar uit het onderzoek blijkt ook dat het geloofskader van deze jongeren niet per definitie aansluit bij de noties van het gereformeerd belijden. In de geloofsoverdracht functioneert het gereformeerd belijden niet of nauwelijks. Er zijn diverse andere invloeden op de jongeren die minstens zo veel impact hebben op de vorming van het geloofsidoom en de geloofsgrammatica. Uit het onderzoek bleek overigens niet zozeer dat ze zich af wilden zetten tegen iets, maar dat bepaalde zaken gewoon niet bekend waren.

Als ik de waarnemingen uit de praktijk en de conclusies uit het genoemde onderzoek tot mij door laat dringen, bekruipt mij het angstige gevoel dat binnen een periode van zeg maar een jaar of tien onder de hele generatie van jongeren onder de 20 jaar de kernwaarden van het gereformeerd belijden zo goed als zeker zijn verdwenen of niet meer als zodanig worden herkend. Met als uitzondering misschien een aantal enclaves op de Veluwe en in de Zuid-Hollandse waarden, waar de driehoek kerk – gezin – (reformatorische) school nog functioneert. In alle stilte zou de gereformeerde

beweging in Nederland dan van binnen worden uitgehouden en zo over een aantal decennia volledig zijn geïmplodeerd.

Achterhoedegevecht of toch wezenlijke zaken?

Nu kan de vraag gesteld worden of het wel zo zwaar moet worden aangezet. Zijn we hier niet bezig met een achterhoedegevecht? Met andere woorden: is er wel een probleem? Zijn de vraagstukken, waar we ons in de kerk en dus ook met jongeren mee bezig zouden moeten houden, niet van een totaal andere orde dan de instandhouding van een traditie? Laten we toch bezig gaan met de verkondiging van de inhoud van het evangelie van Jezus Christus aan jongeren en ouderen. Laten we toch streven naar eenheid binnen de wereldwijde christelijke gemeenschap. Dit zijn de wezenlijke vragen die binnen de kerk op ons afkomen. Met name onder jongeren. Dan zit toch niemand te wachten op een discussie over de levensvatbaarheid van de gereformeerde traditie onder jongeren. Wel of geen achterhoedegevecht, dat is inderdaad een belangrijke vraag. Een vraag die ik misschien een aantal jaren geleden zou hebben beantwoord met de opmerking dat we geen tijd moeten verliezen aan het conserveren van een traditie die een aantal eeuwen geleden zijn hoogtepunt heeft gehad en toen ook goede diensten heeft bewezen. Maar inmiddels zou ik die vraag toch anders beantwoorden. Mede gebaseerd op de schokkende waarneming over de wijze waarop de secularisatie ook toeslaat onder onze jongeren. Door het loslaten van de kernen van het gereformeerd belijden komt de kernboodschap van de kerk onder druk te staan. Dat lijkt een wat aanmatigende stelling, maar toch zou ik deze stelling wel willen poneren.

In het gereformeerd belijden gaat het steeds weer over de zeggingskracht van de Bijbel in deze tijd en in deze cultuur. We hebben dan in het bijzonder jongeren nodig bij het blijvend vertolken van deze boodschap midden in de cultuur en de leefwereld waarin zij leven. Er is dus wel iets wezenlijks aan de hand. Een toekomstige generatie van vertolkers van het evangelie dreigt ons tussen de vingers door te glijpen. Er bestaat een grote kans dat onze enthousiaste jongeren zijn opgegaan in de evangelische beweging en dat een groot deel van onze jongeren slachtoffer zijn geworden van kerkverlating en volledig gesecculariseerd zijn binnen een aantal decennia. Terwijl we in onze gereformeerde beweging deze jongeren hard nodig hebben. Hun manier van geloven en hun levensstijl kan zo aantrekkelijk en aanstekelijk zijn voor zoveel andere jongeren die het evangelie niet kennen. Het gaat dus wel degelijk over wezenlijke zaken die direct te maken hebben met de opdracht van Jezus Christus om het evangelie te verkondigen in deze tijd en deze cultuur.

Hoe kwam het zover?

We kunnen ons afvragen hoe het zover heeft kunnen komen. We moeten dan een slag dieper graven in onze analyse. Door oorzaken helder te hebben, kunnen we ook beoordelen welke koers we voor de toekomst het beste kunnen varen. Kort zullen we een aantal aspecten de revue laten passeren die de afgelopen decennia hebben geleid tot deze dreigende implosie van het gereformeerd belijden onder onze jongeren.

1. Fragmentarisering van de samenleving

De samenleving is niet meer zo overzichtelijk als decennia geleden. De vanzelfsprekendheid en de overzichtelijkheid die ouders uit hun jeugd nog kenden, is er al lang niet meer. De relatie tussen gezin - kerk - school was vroeger een onderling versterkend drieliuk. Tegenwoordig is dat een uitzondering. En ook de leefwereld waar de jongeren deel van uit maken is van een andere categorie dan in de tijd dat hun ouders opgroeiden. Dat is geen waardeoordeel, maar een constatering. In deze veranderende samenleving passen de traditionele manieren en woorden van overdracht van de geloofsinhoud niet meer vanzelfsprekend. Het grote probleem is dat veel jongeren de relevantie van hetgeen ze op zondag en tijdens de catechese horen totaal niet meer begrijpen en inzien. Gewoon omdat hun leefwereld en belevingswereld zo anders is.

2. Gebrek aan voorbeeldfiguren van ouders en leidinggevenden

Als we eerlijk zijn moeten we constateren dat onze jongeren ook niet meer het goede voorbeeld krijgen. Dat klinkt kort door de bocht en generaliserend. Toch moeten we erkennen dat heel veel ouders zelf ook niet (meer?) weten wat de kernen van het gereformeerd belijden zijn. Hoe kunnen zij het dan voorlezen aan hun eigen kinderen? Er is zelfs vaak sprake van een stuk frustratie over dat wat gezien wordt als gereformeerd, namelijk de buitenkant die als beklemmend en benauwend wordt ervaren. In een generatie van jongeren die behoefte hebben aan positieve identificatiefiguren, is een mopperende ouder over de saaiheid van de preek en de starheid van de kerkenraad over het beleid over de te zingen liederen in de kerk de grootste anti-reclame voor de opgroeiende jongeren. En welk voorbeeld geven de leidinggevenden op de club? Qua sfeer, stijl en beleving is het

jeugdwerk vaak zo totaal anders dan de officiële bijeenkomsten van de gemeente.

3. Ontzuiling van christelijk Nederland

Jongeren bewegen zich heel makkelijk over kerkmuren heen. Kennis over de verschillende kerken en stromingen en hun theologische identiteit is er nauwelijks meer. Het christelijk geloof is voor hen een gemiddelde geworden van een aanbod uit verschillende kerken en verschillende evenementen. Daarom ook de opmerking onlangs binnen de HGJB om maar eens af te stappen van de HGJB als een hervormd-gereformeerde beweging. 'We zijn toch een christelijke organisatie voor jongeren.' Dit alles heeft er toe geleid dat de eigen identiteit van gereformeerde organisaties niet meer wordt herkend of hoogstens negatief wordt geassocieerd met die onderdelen die bij andere kerken en organisaties er wel zijn en bij hun eigen gemeente ontbreekt. 'Daar zingen we tenminste leuke liederen', 'daar wordt tenminste aansprekend en concreet gepreekt', en vul verder zelf maar in.

4. Verticale overdracht van algemene waarheden werkt niet (meer)

Het vierde aspect dat de revue passeert als mogelijke oorzaak voor de crisis in de overdracht van de bijbels gereformeerde geloofsinhoud is misschien ook wel de meest spannende. De vraag kan namelijk gesteld worden of de methodiek waarop de overdracht van de geloofsinhoud plaatsvindt wel de meest geëigende methodiek is voor onze jongeren in hun huidige leefwereld. Zwart-wit gezegd blijft de overdracht vaak steken in algemene waarheden die worden geponeerd als een gegeven. Hoe vaak wordt werkelijk nagedacht over de concrete aanvangssituatie van de jongeren in de prediking of in de catechese. Een deductieve stijl van overdracht wordt vaak gezien als de enige bijbels juiste stijl van de verkondiging van het evangelie. Dat is echter een groot en gevaarlijk misverstand. Dat de Bijbel de bron is voor onze openbaring – tota en sola scriptura - en dat God de eerste is Die spreekt, zijn gereformeerde theologische uitgangspunten die moeten blijven staan. Maar dat wil niet zeggen dat de methodiek van overdracht – ook in de prediking – altijd per definitie het kenmerk moet hebben van het deductief meedelen van algemene waarheden. Dit gebeurt naar mijn mening echter veel te veel. Dat werkt niet meer onder jongeren. En de vraag kan gesteld worden of dat wel gewerkt heeft onder hun ouders en hun leidinggevenden.

Het tij keren

Tot slot een aantal denkrichtingen om een bijdrage te leveren om mogelijk het tij te keren. Niet om een folkloristische traditie in stand te houden. Maar om de rijkdom uit het evangelie en de zeggingskracht van de Bijbel weer heel dicht bij de harten van onze jongeren te krijgen. De vier denkrichtingen zijn gerelateerd aan de vier punten van de analyse die in de vorige paragraaf is geschreven.

- De geloofsthema's van schepping – zonde – genade – bekering – rechtvaardiging – heiliging - herschepping moeten herijkt worden met behoud van hun diepe bijbelse betekenis en rekening houdend met de context waar onze jongeren nu in leven. De wijze waarop de (bijbels gereformeerde) geloofsinhoud verwoord wordt en de wijze waarop dit geloof beleefd en beoefend wordt, moet opnieuw doordacht worden. Vanzelfsprekende begrippen en vanzelfsprekende antwoorden blijken in eens niet meer zo vanzelfsprekend te zijn.
- Ouders en leidinggevenden hebben duidelijke toerusting nodig om in deze tijd de diepe kernen van het gereformeerd belijden te kunnen vertalen en te kunnen voorleven aan de jongeren en kinderen die aan hen zijn toevertrouwd. Deze groep zal uit aansprekende identificatiefiguren moeten bestaan.
- De eigen identiteit van de plaatselijke gemeente en de kerk waar men lid van is zou veel positiever benadrukt mogen worden. Een duidelijke vertaling naar de jongeren toe waar we als gemeente voor staan en waar dat op is gebaseerd zou standaard aanwezig moeten zijn in elke gemeente. 'Dit is onze missie, onze visie en onze identiteit. Hier staat we voor in onze plaatselijke gemeente, omdat we daartoe geroepen worden door Jezus Christus zelf.' Ook zouden we eens kritisch moeten kijken naar het imago van het gereformeerd zijn. Het is natuurlijk niet waar dat alle leuke dingen wel in evangelische gemeenten kunnen en het in de eigen gemeente alleen maar saai is. We moeten ons de evangelische kaas niet van het gereformeerde brood laten eten.
- De angst bestaat vaak binnen de gereformeerde traditie om een open hermeneutische methodiek toe te passen in het proces van verkondiging en geloofsoverdracht. Deze angst zou overwonnen moeten worden. Vanuit ons gereformeerde verleden weten we toch dat we mogen vertrouwen op de zeggingskracht van het Woord. Laten we dan niet al te angstig zijn wanneer er kritische vragen worden gesteld of wanneer er een vertaling wordt gemaakt naar of vanuit de moderne cultuur.

Over tien jaar is de gereformeerde traditie opgehouden te bestaan onder jongeren. Een sombere stelling die echter niet geheel uit de lucht gegrepen is, zoals in dit artikel is betoogd. Toch zou ik daar niet mee willen eindigen. Vanuit ons gereformeerd belijden weten we dat we steeds weer terug mogen gaan naar de bron van ons verstaan: Gods eigen Woord. En door de inspiratie van de Heilige Geest mogen we steeds weer nieuwe creatieve manieren bedenken om dit dicht bij jongeren te brengen. En misschien moeten we dan wel door een crisis van dreigend implosiegevaar heen, om weer eens helemaal terug te gaan naar de kern van ons geloven en ons belijden. Dan kunnen we een toekomst bieden aan onze jongeren, omdat God de eerste is die spreekt en de laatste.

Drs. Harmen van Wijnen is directeur van de HGJB en predikant met een bijzondere opdracht binnen de Protestantse Kerk in Nederland. Tevens is hij secretaris van de Raad van Advies voor het Gereformeerd Belijden binnen de Protestantse Kerk in Nederland

Noot:

1. Jonna Bakker, Gereformeerd belijden binnen het jeugdwerk, een afstudeerscriptie van de opleiding GPW van de CHE onder begeleiding van dr. J. Hoek en drs. H.J. van Wijnen.

9.3 Uitkomst enquête onder leidinggevenden

1. -6 jeugdwerk (Kinderen van 0-6 jaar)

Sterke Punten

<ul style="list-style-type: none"> - Mooie veilige ruimte - Aparte knutsel- en babyruimte - Veel gelegenheid voor kinderoppas - Gemotiveerde medewerkers, meestal moeders die zelf ook hun kinderen brengen - Goede roosters - Goed georganiseerde opzet - Mooie vertelplaten - Leuke afwisselende werkjes, sluiten goed aan bij de Bijbelverhalen - Veel verschillende soorten kwalitatief goed speelgoed - Erg professioneel - goede programma's 	Kinderoppas
---	-------------

Wat zijn de kansen voor de komende jaren ?

<ul style="list-style-type: none"> - Maak het aantrekkelijk voor de jeugd - Met de a.k. in gesprek blijven over de aansluiting van de kinderoppas naar de eredienst - we moeten er samen voor zorgen, dat de mensen bij "onze" kerk blijven door geloof, blijheid en gastvrijheid uit te stralen 	Kinderoppas
---	-------------

Wat laten we liggen?

<ul style="list-style-type: none"> - De overgang tussen de kinderoppas en de kerk is te groot, - Voor kinderen tussen de 5 en 7 jaar is de kinderoppas te kinderachtig en de kerk is veel te moeilijk - Veiligheid, de aanwezigheid van iemand met EHBO, kinder EHBO of BHV - Duidelijkheid over wat we moeten doen in geval van brand - Een info-avond met tips, hoe je moet vertellen - B.V. 1 keer per maand een kindernevendienst, zo raken kinderen gewend aan de kerk - Relatie met kinderen door veel verschillende medewerkers - Voor een kind van 0-4 jaar is vooral de sfeer belangrijk, weten we of het kind zich veilig voelt, geloof ervaart en geborgenheid? 	Kinderoppas
--	-------------

Wat zijn de bedreigingen?

<ul style="list-style-type: none"> - Te weinig budget - Dat het te professioneel gaat worden (aldus 1 groep) - Teveel verschillende medewerkers, ze komen te weinig aan de beurt om een band met het kind op te bouwen 	Kinderoppas
---	-------------

2. -12 jeugdwerk (Kinderen van 4-12 jaar)

Sterke Punten

<ul style="list-style-type: none"> - Gezellige sfeer - Gastvrij voor kinderen die incidenteel komen - Kinderen bewust maken van de medemens en Gods woord - Van elkaar leren - Door dat we elk jaar een nieuwe groep hebben kunnen we dingen die goed gingen herhalen - Jonge kinderen zijn enthousiast, hierdoor loopt het clubuur soepel - De goede sfeer binnen de leidinggevenden. - Leidinggevenden vullen elkaar aan. 	Clubs (6- 12 jaar)
<ul style="list-style-type: none"> -Enthousiast team en veel kinderen (de Burgt); -Fijn team, goed contact met ouders, kinderen nemen weer nieuwe kinderen mee (Julianaschool); -Kleinschaligheid, kinderen komen trouw en doen actief mee (PWA, PMS); -Je hoort nog vaak van volwassenen die nu niet meer naar de kerk gaan dat ze toch wel de verhalen uit de bijbel kennen omdat ze die vroeger op de 	Zondagsschool (4- 12)

<p>zondagsschool hebben gehoord (De Glind)</p> <p>-Het is belangrijk dat kinderen een plek hebben binnen de gemeente. Ze horen er helemaal bij. Ook op zondag. Veel kinderen gaan op zondag naar de kerk, maar daarnaast is er ook een uur waarin ze de boodschap horen op hun eigen niveau. Natuurlijk hebben ouders een belangrijke rol in de geloofsopvoeding van hun kinderen. Het mooie op zondagsschool is dat je een uur lang probeert om op verschillende manieren de kinderen met een bijbels thema of bijbelse les bezig te laten zijn. En ze nemen er ook heel veel van mee naar huis!</p> <p>-Meelevende ouders van wie de kinderen naar een christelijke school gaan, benadrukken toch hoe belangrijk ze de zondagsschool vinden voor hun kinderen en hoeveel de kinderen er leren! Dat was een heel mooi compliment wat we in het afgelopen jaar kregen!</p>	
<p>-Enthousiaste teams</p> <p>-Goede locaties + goede voorzieningen</p> <p>-Veel contact met moslim kinderen (sommige wijken)</p>	Jeugdweken (4-12 jaar)
<p>-Het is een activiteit die gericht is op alloctonen. We kunnen getuigen zijn van Christus en bovendien bouwen aan respectvolle relaties. Zeker in deze tijd is dat niet vanzelfsprekend</p>	Kinderbijbelclub Dostyolu(4-12)
<p>-Het bijzondere aan de godsdienstlessen is, dat het toegankelijk is voor iedereen. Door de jaren heen is er een band van vertrouwen ontstaan met kinderen en leerkrachten. Juist op openbare scholen wordt het evangelie van de Here Jezus gebracht; meestal bij kinderen die niet of nauwelijks iets weten van God en de bijbel. Wat een kans.</p>	Godsdienstonderwijs op openbare scholen
<p>-Door het zingen wordt God Drie-enig aanbeden, geëerd en groot gemaakt.</p> <p>-Laagdrempelig voor bezoekers en de open sfeer.</p> <p>-Gericht op nieuwkomers en gastvrijheid naar bezoekers (koffie/thee/limonade moment).</p> <p>-Kinder Sing-Inn qua opzet vrij uniek, wisselwerking Jeugdweken/godsdienstlessen OBS.</p> <p>-Sing-Inn spreekt jongeren aan, de leeftijd 20-tigers en 30-tigers is ruim vertegenwoordigd en dit combineert met een trouwe groep middelbare en oudere gemeenteleden.</p> <p>-Ontmoeting, onderling contact.</p> <p>-De faciliteiten voor de Sing-Inn (scherm/beamer; geluidsversterking; materialen) worden ingezet voor diverse speciale diensten en gemeenteactiviteiten (Jeugdwerk en jeugdweken, Koeweidienst, Kerstavonddienst, slotdienst aangepaste catechese, etc.).</p> <p>Nazorg en gebed met de bezoekers van de Sing Inn. Dit komt regelmatig voor en wordt verzorgd door een subcommissie nazorg binnen de Sing Inn .</p>	(Kinder) sing-inn
<p>Wijk 5: aandacht die er gaandeweg meer in de eredienst gekomen is voor kinderen/tieners. Het is belangrijk om de kinderen te laten merken dat ze er bij horen. Er wordt als volgt rekening gehouden met het kind in de eredienst: (woordverkondiging / gebed / liturgie)</p> <p>Preek: door voorbeelden voor kinderen in te bouwen in de preek. Het taalgebruik zo duidelijk en 'gewoon' mogelijk. Als het kan een passend voorwerp mee te nemen. Soms een vraag te stellen.</p> <p>Gebed: Regelmatig te danken dat er er zijn en te bidden dat ze het ook zullen begrijpen.</p> <p>Liturgie: schoolpsalm en met regelmaat ook voor hen heel bekende psalmen in te lassen: Psalm 81, 100, 25 e.d. Gebruik maken van de kinderliedlijst. Inspelen op het kinder-kerkdag. Speciale diensten: scholendiensten, kinderdienst biddag/dankdag, afsluiting jeugdweek. Follow-Me-dienst. Speciaal moment voor tieners die voor het eerst aan de catechisatie beginnen</p>	Kind in eredienst

Wat zijn de kansen voor de komende jaren ?

<ul style="list-style-type: none"> - Investeren in kinderen - Gods woord doorgeven op eigen niveau - Ouders meer bij betrekken . - Maatschappelijke stage benutten - Kinderen van 9-12 jaar staan open om veel te leren, dit kunnen we gebruiken voor basiskennis van de Bijbel. 	Clubs (6-12)
<p>-De nieuw gebouwde wijken flyer en hopen dat daar nieuwe kinderen vandaan komen (De Burgt)</p> <p>-Meer orde, daardoor gezelliger, daardoor groei.</p> <p>-Misschien is het een idee om vanuit de kerk iets vaker een laagdrempelige dienst speciaal toegespitst op kinderen gehouden kan worden en dan niet zoals nu de zondagsschoolkerkdiensten maar met een bepaald thema.</p> <p>-Overwogen is een fusie tussen de PMS en de PWA, maar uit een enquête is</p>	Zondagsschool (4-12)

gebleken dat we er dan qua aantal kinderen op achteruit zouden gaan	
- Door de verjonging van een aantal oude wijken komen er meer kinderen, die we kunnen bereiken - Door veel bekendheid aan de jeugdwEEK te geven moeten we een groter publiek bereiken	Jeugdweken (4-12 jaar)
-Investeren in zowel contacten met volwassenen als met de kinderen en jongeren -Draagvlak creëren binnen onze gemeente	Kinderbijbelclub Dostyolu (4-12 jaar)
-Hopelijk kan het godsdienstonderwijs op deze manier nog heel lang blijven bestaan. Het feit dat kinderen, al is het maar een keer in de twee weken, uit de bijbel horen is ontzettend belangrijk en mooi. Kinderen uit groep 8 krijgen een bijbel als ze de school verlaten. Ook dat is een prachtige kans om Gods Woord letterlijk uit te delen.	Godsdienstonderwijs op openbare scholen
-Blijvende gerichtheid op nieuwkomers en de kans die het zingen biedt om het hart te raken met de kern van het evangelie. -De 'vreugde in het dienen van God' beleven door het tezamen zingen van jong en oud. -De visie van het team blijven richten op de eer van God en het werk van de Heilige Geest door dit werk heen, tot heil van mensen. -Gavenontwikkeling voor muzikanten, welkomst(nazorg)teamleden, techneuten, etc. Groeï in betrokkenheid tot de gemeente door Inzet en taken binnen de Sing-Inns.	(Kinder) sing-inn
-Ik als scriba vind het erg belangrijk, dat de kinderen worden aangesproken en zou het fijn vinden als er in de diensten waar een schriftgebonden lied mag worden gezongen er ook een lied voor de kinderen bij is. (wijk 4) -De ontmoeting tussen jongeren en ouderen biedt kansen. Vaak vinden jongeren het mooi om in gesprek te zijn met ouderen (met mensen die iets te zeggen hebben). Juist in onze doelgroep gerichte cultuur blijkt de behoefte aan onderlinge gemeenschap en ontmoetingen toe te nemen. Als we belijden dat wij, jong en oud, in de kerk sámen God ontmoeten – en dat doen we -, dan moeten we serieus nadenken hoe dat voor jong en oud in de praktijk van de eredienst vorm krijgt.(Wijk 5)	Kind in eredienst

Wat laten we liggen?

-Aandacht voor het individuele kind door *te druk met werkjes *te weinig leiding *te weinig tijd tijdens clubuur -Doorstroming naar vervolclub (groep 8 - tienergroepen) -Bij gemengde groepen: verschillen tussen jongens en meisjes met name bij de verwerkingen (knutselactiviteiten)	Clubs (6-12 jaar)
-Moeilijk om tot persoonlijke gesprekken te komen. -Misschien wel het oorspronkelijke doel. Buitenkerkelijke kinderen komen over het algemeen niet op de zondagschool. -Moeilijk om een aantal leidinggevenden te motiveren. -Misschien meer niet kerkelijke kinderen aantrekken, juist in wijk 2.	Zondagsschool (4-12jaar)
- Samenwerking met de andere vier jeugdweken - Samenwerking met andere kerken - Te weinig goede gesprekken met rand en niet kerkelijke kinderen	Jeugdweken (4-12 jaar)
-We hebben in het verleden heel erg veel laten liggen. Gelukkig worden de contacten nu uitgebouwd. Het is wel zo dat dit erg veel tijd en energie kost voor alle vrijwilligers. Je kunt dit echter niet per club op zich beschouwen, de clubs zijn allemaal aan elkaar verbonden. Wanneer de moeders ons kennen en vertrouwen komen de kinderen ook. We zullen daar dus meer tijd en energie in moeten steken.	Kinderbijbelclub Dostyolu(4-12)
-Samen bidden of zingen met kinderen kan niet. Echt evangeliseren is niet toegestaan. Wanneer er geen leerkracht bij is, voel ik me vrijer om bepaalde dingen toch te zeggen, maar in zekere zin moet ik altijd voorzichtig zijn. Het afgelopen jaar kwamen occulte zaken als Uri Geller, Derek Ogilvie, glaasje draaien en geesten aan de orde. Ik waarschuw kinderen daarvoor en heb ook gesproken met Roy Möhlmann (directeur van de Zandberg en de Lange Voren). Er is zo weinig kennis over dit gevaarlijke onderwerp. Hoe ver gaat mijn verantwoordelijkheid daarin? Dat is wel eens lastig. Ik denk dat meer gebed voor deze kinderen sowieso noodzakelijk is. Ze groeien op in een niet-christelijk milieu, het is zo belangrijk dat ook zij Jezus leren kennen!	Godsdienstonderwijs op openbare scholen
-Integratie en communicatie tussen gemeentelieven en Sing-Inns. -Zicht op de waarde van geloofsopbouw en geloofsbemoediging van de Sing-Inns -Steun voor de inzet van de teamleden door de leiding van de gemeente. -Na verzoek op de zondagmorgen van de Sing-Inns de voorbede en gebed voor bezoekers en teamleden. Dit wordt bij tijden niet gedaan en het belang ervan wordt	(Kinder) sing-inn

onderschat.	
Het oog hebben voor kinderen/tieners in de dienst kan nog nadrukkelijker. (wijk 5)	Kind in eredienst

Wat zijn de bedreigingen?

<ul style="list-style-type: none"> - Bepaalde kinderen (vooral jongens) vinden het niet stoer om naar club te gaan en steken anderen een beetje aan. Dit komt de sfeer zeker niet ten goede - Sport tijdens clubuur - Leiding voor de middagen, maar ook voor de avonden wordt het moeilijker. De 'vrijwilliger' verandert, gaat voor korte projecten en niet voor een wekelijkse activiteit - Kinderen hebben teveel activiteiten - Afname aantal kinderen door kerkverlating en vergrijzing van wijken 	Clubs (6 -12 jaar)
<ul style="list-style-type: none"> -Kinderen gaan naar de kerk, slaan dan zondagsschool over (vooral als diensten te lang duren en het dan haastwerk wordt). -Teruggang aantal zondagsschoolkinderen, ouders geven vaak aan dat ze de zondag graag voor het gezin/familie willen houden. -Het stoppen van leidinggevenden, afname van het aantal kinderen. -We zijn soms te druk met organiseren en voorbereiden van en oefenen voor vieringen dat we daarmee de aandacht voor en het gesprek met het kind vergeten. 	Zondagsschool (4-12 jaar)
<ul style="list-style-type: none"> - Te weinig medewerkers - Te veel denken vanuit onze geloofsovertuiging waardoor we de kinderen niet bereiken - De stap vanuit de jeugdweek naar onze eredienst is erg groot - We moeten uitkijken dat het geen automatisme wordt waardoor we kansen laten liggen. 	Jeugdweken (4-12 jaar)
<ul style="list-style-type: none"> -Te weinig medewerkers -Omgang met moslims vraagt van ons zowel naar de moslims toe als naar onze eigen gemeenteleden toe om tact. Dit kan soms lastig en frustrerend zijn. -We hebben daarom heel veel gebed en draagvlak nodig. 	Kinderbijbelclub Dostyolu(4-12)
<ul style="list-style-type: none"> -Een heel reële bedreiging is het Humanistisch Vormingsonderwijs. Als sinds de opstart van het godsdienstonderwijs (sept. 2004) is men ook bezig met het starten van HVO. Tot op heden is hier (gelukkig) nooit een docent voor gevonden. Wanneer dit wel het geval wordt, zal het aantal leerlingen dat nu nog godsdienstonderwijs volgt, drastisch kunnen dalen. Omdat HVO in principe voor zover ik weet niet gekoppeld is aan een bepaalde godsdienst, zullen ouders hier mijns inziens sneller voor kiezen. Nu het GVO en HVO onder een landelijke organisatie zijn samengebracht, lijkt de kans groter dat er op termijn wel een HVO-docent zal komen op de scholen in Barneveld. 	Godsdienstonderwijs op openbare scholen
<ul style="list-style-type: none"> Afzwakking van de gerichtheid op de eer van God (noodzaak bezinning en gebed) Continuïteit en visie van leidinggevenden. De overdracht van taken en verantwoordelijkheden (aspect van bezieling/geloof) en het vinden van capabele mensen (bekwaam voor de specifieke taken binnen het team) als mensen na (jarenlange) inzet hun taak loslaten. Draagvlak en (h)erkenning door leiding gemeente (AK/wijkkerkenraden/predikanten) 	(Kinder) sing-inn
<ul style="list-style-type: none"> Jongeren en ouderen groeien op in een doelgroepgerichte cultuur waarbij een gezamenlijk samenzijn van jongeren en ouderen in een eredienst bijna vreemd wordt ervaren. (wijk 5) 	Kind in eredienst

3. 12+ jeugdwerk (Tieners van 12 -15 jaar)

Sterke Punten

<ul style="list-style-type: none"> -Goede gesprekken, gezelligheid, fijne ruimte -Trouwe groep tieners. Leuk team -Trouwe opkomst door de tieners -Leuke tieners! -Leuk team leidinggevenden die ook oudere tieners betrekken bij de avond; wordt jonge leiding genoemd 	Tienerclubs
<ul style="list-style-type: none"> -De unieke sfeer in een huiskamer, gezelligheid, ook een keer gek kunnen doen met de tieners. -Jonge leiding, je begrijpt de tieners goed, staat dichtbij hun leefwereld. -de Bijbel gaat open, ervaringen van het geloof delen. -Leergierigheid van een aantal tieners. -Tieners gaan vrijwillig naar tiener-Bijbelstudie, ze zijn gemotiveerd. -Persoonlijke aandacht en contact met tieners. -Goed team brengt de sfeer over op de tieners, een paar van de 	Tienerbijbelstudiegroepen

<ul style="list-style-type: none"> leiding heeft jaren ervaring. -Continuïteit in tijd : elke laatste zondag in de maand is er TB -Een aantal van de leiding met jaren ervaring. -Het team/leiding/We kunnen allemaal erg goed met elkaar opschieten, deze sfeer voelen tieners. -Huiselijke sfeer, dus gezelligheid. Ook een keer gek kunnen doen met de tieners. -Ervaring van het geloof delen. -Persoonlijk contact met tieners. -Opkomst. -Leergierigheid van een aantal tieners. -Persoonlijk contact met tieners. 	
<ul style="list-style-type: none"> -Open omgeving / sfeer. Ruimte geven aan tieners om open en zichzelf te zijn. Tieners worden losgelaten / kunnen hun eigen gang gaan (onder begeleiding) 	Breekpunt (OJW)
<ul style="list-style-type: none"> -Tieners bewust dienst laten meemaken en er over nadenken. 	TienerPreekbespreking
<ul style="list-style-type: none"> -Kleine groep. -Ruimte voor het relationele. 	Tienercatechese (FM)
<ul style="list-style-type: none"> -Het is een activiteit die gericht is op allochtonen. We kunnen getuigen zijn van Christus en bovendien bouwen aan respectvolle relaties. Zeker in deze tijd is dat niet vanzelfsprekend. 	Meidenclub Dostyolu (12-16jaar)

Wat zijn de kansen voor de komende jaren ?

<ul style="list-style-type: none"> -De groep zal groter worden en dat is een uitdaging. -Leiding zoeken. -Sterk team creëren. - Doorgaan met het "opleiden" van jonge leiding. 	Tienerclubs
<ul style="list-style-type: none"> -Doorgaan, goede gesprekken voeren en elke keer bedenken waar we het voor doen! -Nog meer tieners weten te bereiken, nieuwe wijk Veller brengt hopelijk weer nieuwe tieners. -Noord: We voegen jong en oud samen waardoor de groep groter wordt en dus aantrekkelijker, ook voor zogenaamde eenlingen. -Ook via de kerkbode een uitnodiging versturen, zodat ouders hun kind kunnen motiveren om te gaan. -Meer leiding, waardoor persoonlijke aandacht stijgt. 	Tienerbijbelstudiegroepen
<ul style="list-style-type: none"> -Uitbreiding van het aantal bezoekende tieners met name uit de andere wijken. 1x gedaan in de Burgt, manco was een slechte voorbereiding. Tieners uit andere wijken kwamen en bleven ook komen. 	Breekpunt (OJW)
<ul style="list-style-type: none"> -Tienerparticipatie. 	TienerPreekbespreking
<ul style="list-style-type: none"> -Inhoud nog dichter bij de jongeren brengen. -Uitbouwen van relatie. 	Tienercatechese (FM)
<ul style="list-style-type: none"> -Investeren in zowel contacten met volwassenen als met de kinderen en jongeren. Bovendien draagvlak creëren binnen onze gemeente. 	Meidenclub Dostyolu (12-16jaar)

Wat laten we liggen?

<ul style="list-style-type: none"> -Samen zingen. -Adoptieplan. -Samenwerken als team van leidinggevend. -Het gestelde financiële budget beter uitbuiten. -Een gedegen voorbereiding. -Door gebrek aan voldoende leiding blijft er wel eens een goed programma liggen. -Doorstroming wijkgebonden clubs naar centrale club (op 14 jaar). 	Tienerclubs
<ul style="list-style-type: none"> -We bereiken bijna geen randkerkelijke tieners. -Betere voorbereiding met het team, hierover afspraken maken aan het begin van het jaar, bijv. meer Bijbelstudies met het team/de leiding zelf. -Werving, binding. -Wat doen we met die tieners die komen voor de gezelligheid en slecht luisteren, te laat komen etc., waardoor zij het verpesten voor anderen die wel geïnteresseerd zijn? 	Tienerbijbelstudiegroepen
<ul style="list-style-type: none"> -Een gedegen voorbereiding. 	Breekpunt
<ul style="list-style-type: none"> -Inschakeling van tieners bij voorbereiding en uitvoering. 	TienerPreekbespreking
<ul style="list-style-type: none"> -Het kennisaspect komt minder uit de verf. -Te vrijblijvend. -Op welke wijze randkerkelijke jongeren betrokken? 	Tienercatechese (FM)
<ul style="list-style-type: none"> -We hebben in het verleden heel erg veel laten liggen. Gelukkig worden de contacten nu uitgebouwd. Het is wel zo dat dit erg veel tijd en energie kost voor alle vrijwilligers. Je kunt dit echter niet per club op zich beschouwen, de clubs zijn allemaal aan elkaar verbonden. Wanneer de moeders ons kennen en vertrouwen 	Meidenclub Dostyolu (12-16jaar)

komen de kinderen ook. We zullen daar dus meer tijd en energie in moeten steken.	
--	--

Wat zijn de bedreigingen?

-Praktisch: de beschikbare ruimte is eigenlijk te klein (Spirit). -Vergrijzing van de wijk; er worden steeds minder tieners verwacht. -Verleidingen van andere uitgaansmogelijkheden. -Nu wordt niet streng genoeg gelet op leeftijd. Vanaf 16 moeten ze toch eigenlijk wel doorstromen naar Eben-Haëzer. -Teveel kerkelijke activiteiten: catechese, club, Bijbelstudie. -Afhaken van VMBO'ers vanwege teveel praten over geloof (teveel taal, te weinig voor hun handen).	Tienerclubs
-Sleur, gezapigheid: voor tieners is het belangrijk de dingen fris te houden, zo af en toe ook eens te vernieuwen en te verrassen. -Teamwisselingen, nieuwe frisse wind aan leiding kan ook weer een kans zijn! -Tekort aan leiding, moeilijk om leiding te vinden die nog niets in het jeugdwerk/kerkenwerk doet. -Veelheid aan kerkelijke activiteiten voor de jeugd. Het is moeilijk om Bijbelstudie te onderscheiden van mentorcatechisatie en clubs.	Tienerbijbelstudiegroepen
-Verleidingen van andere uitgaansmogelijkheden.	Breekpunt
-Veel hangt af van de persoon van de mentor. -Belang van een betrokken thuisfront. -Spanning tussen gezelligheid en inhoud. -De betrokkenheid van de tiener. -Noodzaak van het blijven toerusten van mentoren.	Tienercatechese (FM)
-Te weinig medewerkers. -Omgang met moslims vraagt van ons zowel naar de moslims toe als naar onze eigen gemeenteleden toe om tact. Dit kan soms lastig en frustrerend zijn. -Daarom hebben we heel veel gebed en draagvlak nodig.	Meidenclub Dostyolu (12-16jaar)

4. 16+ jeugdwerk (Jongeren van 16 -20)

Sterke Punten

-Saamhorigheid. -Avondvulling door jongelui zelf. -Kamp. -Je ziet de jongelui groeien in hun geloof, door de jaren heen.	Eben-Haëzer
-Afwisseling, verrassend, open sfeer.	Rafiki (OJW)
-Predikant is aanwezig en doet actief mee.	Preekbespreking 16+
-Jongeren gaan op bezoek bij jongeren. Eerder een ingang dan bijv. een ouderling. Interesse voor jongeren vanuit hun eigen gemeente waar ze lid van zijn.	Jongerenbezoekwerk
-Kleine groepen, er is dus veel interactie. De jongeren zelf aan het woord laten en onderzoeken. Ze moeten ook zelf inleidingen maken en voorbereiden. -Er is tijd om diep op bijbelteksten in te gaan. We gaan terug naar de basis: het Woord. Er is een stuk kennisoverdracht.	Bijbelstudiegroepen 17+
-Open sfeer, directe interactie. -Huiselijke sfeer en daarmee laagdrempelig. -Ontmoeting.	Huiscatechese (16-18)
-Kleine groepen daarmee meer openheid. -Dichtbij de bijbel blijven (lectio continua).	Catechese 18+ (Klassikaal)

Wat zijn de kansen voor de komende jaren ?

-Buddy project verfijnen, waardoor mensen niet uit het oog verloren raken. -Motiveren van de jongelui, om toch deel te nemen aan een diaconale activiteit.	Eben-Haëzer
-Er zijn nog veel meer jongeren te bereiken. De 60 die we nu kunnen binden, zijn slechts een fractie van het aantal jongeren van de gemeente.	Rafiki (OJW)
- Meer PR.	Preekbespreking 16+
-Meer richten op hoe jongeren van onze gemeente leren hoe ze in hun netwerk kunnen getuigen van Jezus Christus en praten over hun geloof. Dit kan breder dan het handjevol JBW-ers.	Jongerenbezoekwerk
-Beter contact met de jongeren vanuit de Bijbelstudie 'oud' groepen. -Er is een cyclus in gang gezet, zodat er vanaf 17+ t/m 20 jaar een constante groep is. De jongeren vormen meer en meer een eenheid en er ontstaat in de loop van drie jaar meer openheid.	Bijbelstudiegroepen 17+
-Identificatiefiguren en opbouwen van vertrouwensband. -Concretiseren en actualiseren van het geloof.	Huiscatechese (16-18)

-Aandacht voor VMBO jongeren.	
-Vervolgtraject- belijdeniscatechese? -Intensieve en persoonlijke wijze van Bijbelonderwijs. -Het aanbieden van cursusgerichte stof.	Catechese 18+ (Klassikaal)

Wat laten we liggen?

-Mensen die aan het begin ingeschreven hebben en vervolgens niet komen, verliezen we uit het oog. -Diaconale projecten komen niet goed uit de verf. -Lager geschoolden die afhaken.	Eben-Haëzer
-Nog meer activiteiten organiseren. -Randkerkelijke jongeren bereiken.	Rafiki (OJH)
-Jongeren meer betrekken in de voorbereiding van de preek.	Preekbespreking 16+
-Wat gebeurt is goed. Het is op kleine schaal.	Jongerenbezoekwerk
-Waar zijn alle overige jongeren van deze leeftijd? We missen er wel een heleboel. -Ook merken we dat de jongeren het leuker vinden om over een 'onderwerp' te praten en niet te spitten in de bijbel. We willen dit juist wel doen met de jongeren. Hier moeten we dus alert op zijn. Noot: bijbelstudiegroep Rehoboth merkt dit niet. De jongeren vinden het wel leuk om te spitten in bijbelteksten en zijn vaak verrast doordat ze nieuwe ontdekkingen doen.	Bijbelstudiegroepen 17+
-Betrokken mensen om de catechisanten. -Uitdagend en gedifferentieerd lesmateriaal (op maat gemaakt).	Huiscatechese (16-18)
-Geloofsleer. -Oog voor de specifieke situatie van deze jongeren, zij kunnen gemakkelijk geruisloos verdwijnen.	Catechese 18+ (Klassikaal)

Wat zijn de bedreigingen?

-Overbelasting van de jongelui. Er zijn soms wel heel erg veel activiteiten. -De donderdagavond: concurrentie van sport, school (huiswerk).	Eben-Haëzer
-Rafiki moet spannend blijven en interessant voor jongeren. Hiertoe moeten we activiteiten organiseren en de avonden afwisselend houden. -Daarnaast is het belangrijk om een gemotiveerde groep medewerkers te hebben, zodat de sleur er niet in komt. -Uitgaansmogelijkheden in de regio.	Rafiki (OJW)
-Dat het nog verder terugloopt.	Preekbespreking 16+
-Drempel om op pad te gaan voor JBW-ers ligt soms erg hoog, bijv. als er dichte deuren zijn geweest. Zonder bemoediging en gebed is het JBW niet mogelijk. Kans op afhaken is groot! Niet iedereen vindt het prettig om 'langs de deuren te gaan'. Een zekere vrijmoedigheid is vereist.	Jongerenbezoekwerk
-Beter contact met de jongeren vanuit de Bijbelstudie 'oud' groepen i.v.m. doorstroming. -Jongeren vinden geen vervolgactiviteit en sluiten zich niet aan bij "volwassen – bijbelstudiegroepen".	Bijbelstudiegroepen 17+
-Vervolgtraject naar de belijdeniscatechese. -Gevaar van weggroeien van de gemeente. -Vrijblijvendheid. -Betrokkenheid van de jongeren bij de inhoud. -Wegvallen van de betrokkenheid van de ouders.	Huiscatechese (16-18)
-Afhaken en geruisloos verdwijnen. -Weinig materiaal beschikbaar. -Te grote groepen, coaching impliceert kleinschaligheid.	Catechese 18+ (Klassikaal)

5. 20 + jeugdwerk (Jongeren van 20 - 25)

Sterke Punten

-Diepgang in Gods Woord. Jongeren leren Jezus kennen en zijn genade voor ons.	Youth Alpha
-20+ers die zoek zijn naar een 'eigen plek' binnen de gemeente kunnen met leeftijdsgenoten Bijbelstudie houden.	Bijbelstudiegroep 20+

Wat zijn de kansen voor de komende jaren ?

-Jongeren bij Jezus brengen.	Youth Alpha
-Deze kringen gemeentebreed opzetten.	Bijbelstudiegroep 20+

Wat laten we liggen?

-De overgang van de cursus naar onze gemeente.	Youth Alpha
--	-------------

-Bekendmaken van de Bijbelkring onder de doelgroep die veel groter is dan degenen die momenteel bereikt worden.	Bijbelstudiegroep 20+
---	-----------------------

Wat zijn de bedreigingen?

-Te weinig animo m.b.t. leidinggeevenden, etc.	Youth Alpha
-Kring wordt te weinig gedragen binnen de gemeente, er is te weinig bekendheid over de kringen.	Bijbelstudiegroep 20+

6. (JONGE) GEZINNEN

Sterke Punten

- Contact onderhouden tussen leden en kerkenraad. Gelegenheid om zaken duidelijk te kunnen maken. Proberen gesprek over kerk en kerkmensen (zowel de gemiddelde kerkganger als de predikanten) om te buigen in een persoonlijk geloofsgesprek..(wijk 2) - Persoonlijk contact; openheid. (wijk3) - Praatpapier van te voren afgeven werkt goed. Je hebt een goede aanleiding tot gesprek (over Bijbelgedeelte) (wijk 5) - Werken met blokteam. Blokteamleden bezoeken zieken / ouderen. Daardoor meer contact met gemeenteleden. (wijk 5) - Meeleven met elkaar binnen de gemeente als leden van één lichaam die elkaar nodig hebben en vasthouden om samen de bruid van Christus te zijn die zich laat versieren met Zijn gaven. (wijk 5)	Huisbezoeken
- voorziet in behoefte (wijk 5)	Doopcatechese
- relevante onderwerpen, kleine, open groep. (wijk 3) - Openheid (wijk 5) - Veel ideeën/tips (wijk 5) - Goede sfeer (wijk 5) - Zowel mannen als vrouwen in de groep (wijk 5)	Opvoedingskringen

Wat zijn de kansen voor de komende jaren ?

- Evt. een kring opzetten voor randkerkelijke jonge mensen (20-30 jaar). - Kringen per blok opzetten (wijk 5) - Naast de aandacht voor Woord en sacrament (voldoende) meer aandacht voor gemeenschap en gebed als de pijlers van het gemeente zijn zoals verwoord staat in Handelingen 2:42 (wijk 5)	Huisbezoeken
- kinderen en jongeren de waarde van de doop proberen bij te brengen: je bent belangrijker dan je denkt! (wijk 5)	Doopcatechese
-Toenemende aandacht van overheidswege e.d. voor belang van opvoeding kan stimulerend werken. (wijk 3) - Wellicht zijn er meer gezinnen die hier aan mee willen doen. (wijk 5)	Opvoedingskringen

Wat laten we liggen?

-Door de lage bezoekfrequentie (ten gevolge van het vrij grote aantal adressen per ouderling) is het de vraag of we voldoende aandacht aan iedereen kunnen besteden. (wijk 3) -Te weinig gemeenschapszin omdat we vaak losse individuen zijn en te weinig als één lichaam optrekken die één zijn in het Hoofd Christus die het hele lichaam aanstuurt (wijk 5)	Huisbezoeken
-meerdere avonden zou wenselijk zijn (wijk 5)	Doopcatechese
-Relatief gering bereik van de doelgroep (wijk 3)	Opvoedingskringen

Wat zijn de bedreigingen?

-Dat we te druk worden met vergaderingen, rapporten, beleidsstukken, enz, enz. (wijk 5) -Onder invloed van de tijdgeest worden we bedreigd door secularisering, individualisering en pluriformiteit, maar deze processen kunnen ook een uitdaging zijn voor de missionaire gemeente (wijk 5)	Huisbezoeken
- onderwaardering kinderdoop (vanwege trend volwassenendoop) (wijk 5)	Doopcatechese
- Door geringe belangstelling kan e.e.a. doodbloeden. (wijk 3) -Praten over je eigen opvoedingssituatie kan bedreigend zijn.(wijk 5)	Opvoedingskringen

9.4 Brief 19-12-2008

9.5 Uitkomst gemeenteavond

	LEEFTIJD											rest	-12 leiding	Totaal
	15- 20	20- 25	25- 30	30- 35	35- 40	40- 45	45- 50	50- 55	55- 60	60+				
* Jeugdwerk van 4 t/m 18 jaar	2	20	20	12	20	12	10	10	6	4	10	6	132	
* Leren (gericht op bijbelkennis	4	34	18	38	56	26	56	20	4	6	24	16	302	
* Jeugdwerk sluit op eredienst	6	50	24	32	34	16	34	14	8	12	26	6	262	
* Activiteitengericht	8	22	18	10	14	12	16	6	4	2	12	4	128	
* Bijbel als uitgangspunt voor : bron van leer en leven	6	88	32	48	46	48	62	30	16	14	40	16	446	
* Goede organisatie en vaste structuren	8	68	26	22	22	34	28	10	6	6	18	6	254	
* Besef van heiligheid van God overbrengen	6	72	26	36	62	34	54	22	10	14	26	16	378	
* Jeugdwerk moet vooral goed en opbouwend zijn voor eigen jeugd	6	28	14	14	18	14	18	10	2	6	22	6	158	
* Volwassenen motiveren hun kinderen te laten participeren aan het jeugdwerk	6	56	22	30	42	24	32	22	6	8	18	14	280	
* Ontmoeting-betrokkenheid op elkaar	4	74	32	24	32	32	36	20	8	8	26	8	304	
* In eredienst jeugd geen speciale aandacht	8	12	6	8	8	6	18	8	2	2	8	2	88	
* Vasthouden aan gereformeerde traditie	2	30	6	24	28	10	46	16	4	16	16	4	202	
* Catechisatie belangrijk onderdeel van het jeugdwerk	8	32	12	26	24	32	32	22	12	4	30	6	240	
* Themadiensten voor jongeren	4	48	34	12	28	24	14	10	12	4	16	2	208	

	LEEFTIJD											rest	-12 leiding	totaal
	15- 20	20- 25	25- 30	30- 35	35- 40	40- 45	45- 50	50- 55	55- 60	60+				
* Identificatiefiguren	2	56	30	42	40	28	28	24	4	16	30	14	314	
* Jeugdwerk op basis van vriendschappen	8	28	10	22	8	8	18	6	10	4	16	2	140	
* Niet alleen voor jongeren maar ook door jongeren	14	34	24	14	28	20	26	10	12	6	14	6	208	
* Jongeren leren om anderen over God te vertellen	8	66	30	16	34	22	40	20	16	12	28	12	304	
* Geloven	8	66	38	26	42	20	54	30	16	8	34	16	358	
* ontmoeting en samenwerking tussen jong en oud	8	42	18	14	22	20	18	8	6	6	14	4	180	
* Jeugdwerk richt zich op belevingswereld van de diverse leeftijdsgroepen	6	54	36	30	28	32	32	18	4	16	24	2	282	
* Relatiegericht	8	46	14	20	24	20	30	12	8	6	20	6	214	
* Jeugdwerk van 0 t/m 23	8	30	20	18	28	28	10	6	2	2	10	6	168	
* Ieder gemeentelid heeft een taak	4	40	12	14	38	28	18	14	4	4	16	14	206	
* Gemeenschap en liefde ervaren	6	72	30	38	42	30	48	20	16	14	26	12	354	
* Clusteren van diversiteit van jeugdwerkenaanbod	2	26	14	16	14	14	30	10	2	4	12	4	148	
* Eredienst sluit op het jeugdwerk	6	54	42	24	28	36	30	22	14	2	28	4	290	
* Leidinggevenden zijn toegewijde christenen	6	64	34	28	54	30	38	20	6	16	28	6	330	

LEEFTIJD

De Top Tien	15-20	20-25	25-30	30-35	35-40	40-45	45-50	50-55	55-60	60+	rest	totaal
Visie				1							1	2
Enthousiasme ook bij leidinggeevenden		3	1	3	1		1					9
Betrokken/meeleven met jongeren en op elkaar		2	3		1	2	1					9
Voorleven			1									1
Praktische handvatten		1	1				2					4
Oog voor jonge kinderen			2		1							3
Doelgroep gericht		1	1		1							3
Ontspanning/gezelligheid		3	1		1							5
Gedoseerd jeugdwerk aanbieden ook voor minder hoogopgeleide jongeren		1	1	1								3
Kindernevendienst			1						1			2
Aansluiten bij belevingswereld van jongeren, kennis hebben van de leefwereld		3	1	2			1		1			8
Inloop op meerdere dagen									1			1
Jongeren serieus nemen						1	1		1			3
Luisteren en invoelen					1				1			2
God en Zijn Woord centraal		1	1		3	1	1		1		1	9
Gebed voor en ook door jongeren/Voorbede			1	2	1	1		1	1	1		8
Samen ook andere kerken bezoeken									1			1
Ruimte voor het kind dat anders in									1			1
Identificatiefiguren			1		1		1	1		1	1	6
Aansluiten bij maatschappelijke ontwikkelingen								1				1
Aansluiten bij de kerkdiensten			1					1			1	3
Structuur is middel, geen doel				1				1				2
Jeugdwerk moet concurrerend zijn wereldlijke activiteiten								1				1
Ambitieuus en radicaal			1					1				2
Overdracht van geloof		2		1			2					5
Keuze voor praktische tijdstippen							1					1
Tijdens kerkdienst aandacht voor jongeren eventueel met visuele ondersteuning				1			1					2
Waarde van contact van leeftijdsgenoten				1	1		1					3
Kennisoverdracht				1	1		2					4
Voorleven					1							1
Liefde tot Jezus					1							1
Liefde tot de naaste					1							1
Trouw					1							1
Dienstbaar					1							1
Openheid		2	1		1							4
Respect/gelijkwaardigheid		1			1							2
Groeien in geloof/heiliging/Verdieping					1			1				2
Helderheid in taal en inhoud			2		1							3
Acceptatie van elkaar			1									1
Toerusting/opleiden van kader		1	2	2		1	1	1				8
Jongerenwerker			1									1
Meer aandacht voor bijbelkennis			1	1		1		1				4
Leren te getuigen naar buiten			1				1					2
Belang van betrokken ouders/aandacht voor geloofsopvoeding		2			1	1	1	1				6

Buddyproject/maatjes/mentoraat				1	1					2
Gericht op vervulling van de Heilige Geest persoonlijk/gemeente			2		1					1 4
kijken naar 'dubbellingen' zoals catechisatie, zondagsschool en club										
Interkerkelijk jeugdwerk			1							1
Meer jeugddiensten			1							1
Opvullen van het gat boven de 20			1							1
Andere wijze van catechisatie			1							1
Opheffen club buitenlandse kinderen			1							1
Leidinggevende moet zelf gelovigen zijn/missie uitstralen		1							1	2
De juiste mensen op de juiste plek					1				1	2
(Meer) inhoud		1		1			1		2	5
Eerbied voor de eredienst									1	1
Principeel zijn bijv. in muziekkeuze				1					1	2
Goede doorstroming				2			1			3
Relatiegericht				1	1					2
Open structuren				1						1
Niet om kwantiteit maar om kwaliteit		3		1						4
Eigen inbreng jongeren (getuigenis)		1		1			1			3
Financiële middelen/gebouwen bijv. geluidsinstallatie	1			1						2
Een JWA				1						1
Geloof levend maken					1					1
Persoonlijke aandacht		1			1		1		1	4
Lofprijzing									1	1
Veilige omgeving		2	1				1		2	6
Eenheid		3								3
Duidelijke regels/goede organisatie		3								3
Themadiensten			1							1
Gezamenlijk diaconaal project/adoptie						1				1
Begrijpelijke aansprekende prediking						1				1
Beeldende presentatie						1				1
Variatie in het programma						1				1
Leren van anderen (jeugdwerk elders)						1				1
Nazorg na kerkdienst							1			1
Echtheid en authenticiteit		4							1	5
Actief jongeren 'ronselen'.		1					1			2
Niet te massaal					1					1
Opbouwen van vriendschappen		1								1
Alcoholica bij Rafiki	1									1
Flexibiliteit									1	1
Naar buiten gericht		1								1
Erkenning van grenzen										
Positief/Opbouwend		1								1

In de rugzak

(Vrije inbreng die enigszins geclusterd is: wat moet de jeugd meekrijgen in hun geloofsrugzak?)

Toerusting	7
Aansluiting Jeugdwerk-kerkdienst (incl. kindernevendienst)	18
Betrokkenheid (ook van jongeren) bij het jeugdwerk	3
Dichtbij het Woord.Gebed	25
Oog blijven houden voor de enkeling	1
Iedereen (gehele) gemeente betrokken bij het jeugdwerk	7
Uitbreiding jeugdwerk	1
Focus op kwaliteit i.p.v. kwantiteit	5
Meer gericht naar buiten	4
Basiscatechese	1
Leiding zelf toegewijde discipelen	3
Veiligheid	1
Traditie belangrijk	2
Ruimte voor ontspanning	1
Alcohol schenken bij Rafiki	1